

INDEX

1. Introducció.....	2
2. Situació Geogràfica.....	4
3. Antecedents.....	5
4. Metodologia.....	7
5. Descripció dels treballs realitzats i resultats obtinguts.....	10
5.1. Primera fase d'actuació: realització de sondejos de prospecció arqueològica.....	10
5.1.1. Conclusions de la primera fase d'actuació.....	34
5.2. Segona fase d'actuació: control arqueològic dels rebaixos del solar.....	37
5.2.1. Conclusions de la segona fase d'actuació.....	40
6. Conclusions Generals.....	43
Bibliografia.....	46
Material ceràmic.....	47
Harris-Matrix.....	48
Planimetria.....	49
Annex 1: Fitxes d'UE	
Annex 2: Inventari dels materials ceràmics	
Annex 3: Inventari Fotogràfic	

1.- INTRODUCCIÓ

Aquesta memòria presenta els resultats i les conclusions definitives de la intervenció arqueològica realitzada al solar de les finques de Pelai 3 i Ronda Universitat 4 de la ciutat de Barcelona (Barcelonès) en dues campanyes diferents compreses entre els anys 2001 i 2002.

Aquesta intervenció s'ha dut a terme mitjançant dues intervencions diferents, paral·leles a les fases d'actuació de l'obra civil que s'estava duent a terme en aquest solar a càrrec de la Immobiliària Barraquer i Nuñez motivada per la futura construcció d'un hotel. S'han considerat les dues intervencions com a part d'una mateixa intervenció i per tant s'ha optat a presentar els resultats de cada una en una mateixa memòria com a part d'una mateixa actuació.

Així, en primer lloc es va dur a terme una intervenció entre els dies 20 de setembre i 4 d'octubre de 2001, a càrrec de l'arqueòleg de Codex- Arqueologia i Patrimoni, Miquel Caballero Cruells, d'acord amb la resolució de la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya del dia 19 de setembre de 2001. La intervenció va consistir en la realització d'una sèrie de sondejos per determinar la presència d'estructures anteriors o posteriors a la construcció de la muralla de mitjan segle XIV al carrer Pelai. Així com documentar les principals característiques del fossar d'aquesta muralla.

L'objectiu que es plantejava era determinar si les restes que podien aparèixer podrien quedar afectades pel projecte de la construcció de l'hotel, delimitar-ne l'extensió i extreure'n unes primeres característiques.

En una segona fase d'actuació es va realitzar un seguiment arqueològic de tots els moviments de terres de l'àrea afectada pel projecte urbanístic. Aquest seguiment es va plantejar després de la realització dels sondejos entre els mesos de setembre i octubre de 2001, quan es va comprovar que en el

solar no hi havia restes de la muralla però que possiblement ens trobàvem a l'interior del fossar. Per tant, el principal objectiu era documentar les principals característiques del fossar de la muralla de mitjan segle XIV situada al carrer Pelai, així com determinar la presència d'estructures i nivells no naturals posteriors o anteriors a la construcció d'aquesta.

Els treballs es van realitzar sota la direcció de l'arqueòleg de Codex Arqueologia i Patrimoni Emiliano Hinojo García entre els dies 11 de març i 30 d'abril de 2002, d'acord amb la resolució de la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya del dia 11 de març de 2002..

El finançament dels treballs ha anat, en les dues campanyes d'intervenció arqueològica a càrrec de la Immobiliària Barraquer-Nuñez.

2. SITUACIÓ GEOGRÀFICA

Les finques de Pelai 3 i Ronda Universitat 4 objecte del present estudi històric documental, se situen a l'illa delimitada pels carrers Balmes, Pelai i Ronda Universitat. Té una forma triangular i té el seu origen en l'adaptació del Pla d'Eixample Cerdà als límits de l'antiga ciutat emmurallada. Històricament, aquesta zona s'emmarca dins la zona de fossar i construcció d'estructures defensives, com baluards, de la muralla de Barcelona, en el tram que anava des de Canaletes fins a la Plaça Universitat.

3. ANTECEDENTS

L'actuació arqueològica més propera es va realitzar en el mateix traçat del carrer Pelai l'any 2000 i va posar al descobert un tram i una torre circular, de la muralla de Pere el Cerimoniós, construïda durant la segona meitat del segle XIV (Fàbregas, 2000). D'aquesta intervenció no es va extreure informació relacionada amb les possibles característiques del fossar d'aquesta muralla.

D'altra banda, altres intervencions arqueològiques ens ofereixen dades sobre la muralla que tancava el barri del Raval. L'any 1994, les obres de remodelació de l'estació i de la línia del Ferrocarril Metropolità de Barcelona a la Plaça Universitat, van possibilitar la realització d'una excavació arqueològica que va posar al descobert el baluard de Tallers, construït l'any 1697 (Baccaria, 1994).

A la Ronda Sant Pau, durant l'estiu del 2000 es va documentar un altre tram de 16 metres i part del fossar d'aquesta muralla (Sales Carbonell, 2003).

Al començament del carrer Pelai, en la zona de confluència amb la Rambla es va detectar part de la muralla i una torre circular que confirmava l'orientació de la muralla en aquest sentit (Caballero, 2001).

Un petit resum històric de la zona ens indica que ja des d'antic aquest sector tenia un importància cabdal per a la ciutat.

Abans de la construcció de la muralla del segle XIV, les notícies històriques ens parlen d'aquesta zona com un destacat espai rural al servei de la ciutat. Horts, vinyes i camins que menaven cap a la ciutat configuraven un paisatge ben definit on s'hi començaren a construir diversos convents i hospitals. El desenvolupament urbà d'aquest espai durant el segle XIV va comportar que cap a mitjan segle XIV s'iniciés la construcció d'una muralla que tanqués el que actualment coneixem com a Raval. Una zona, com hem

esmentat amb anterioritat, al servei de la ciutat, on l'horticultura i la construcció d'edificis de serveis com hospitals, convents i les drassanes, així com edificis d'habitat menor, eren la seva principal característica. Es volia protegir, en cas de setge, un espai que aportava a la ciutat recursos alimentaris de primer ordre.

La zona que ens ocupa queda inserida dins el tram que s'estenia des de Canaletes fins al final de l'actual carrer Tallers. Durant la segona meitat del segle XIV es va construir aquest tram de forma provisional. Una construcció *verdesca*, de fusta, que a principis del segle XV fou substituïda per la construcció en pedra, que en aquest tram era defensada per diferents torres (St. Francesc, Sta. Agnès, Sta. Cília, Sta. Llúcia, Sta. Gràcia, Sta. Anna, i Sta. Fe). El perímetre total d'aquesta muralla era d'uns 6.250 metres, amb una alçada de 23 metres, 29 metres per a les torres, i amb una passadís de 30 pams entre el mur i les cases adossades.

La construcció pateix diverses reformes, provocades per la utilització al llarg del temps de l'artilleria i de noves tècniques d'assalt a les ciutats. Un exemple d'això, proper a més a més a la zona que ens ocupa, és la construcció al 1697 del baluard de Tallers.

El 1856, una reial ordre va donar pas a l'enderroc de les muralles, els terrenys que hi ocupava van passar a mans de l'estat i es va engegar a partir d'aquí un projecte de reordenació urbanística. El 1859 Ildefons Cerdà va acabar guanyant el concurs de projectes d'Eixample convocat pel Ministeri de Foment, i la zona va iniciar una frenètica dinàmica constructiva d'immobles.

4. METODOLOGIA

Com ja s'ha comentat abans, la intervenció ha consistit en la realització d'una sèrie de sondejos oberts mecànicament mitjançant una màquina retroexcavadora. Els treballs s'han completat amb tasques d'excavació manual, neteja i dibuix de les estructures que anaven apareixent.

En una segona fase d'actuació s'ha realitzat un control arqueològic de les tasques de rebaix del solar. Tenint en compte els diferents objectius de cada fase d'actuació s'ha considerat tractar la metodologia de cada intervenció per separat, tot i que en els aspectes més tècnics coincideixen ambdues.

- Primera fase d'actuació: realització de sondejos de prospecció arqueològica.

Les directrius a seguir en aquesta intervenció van ser donades pel Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.

En total s'han realitzat 10 sondejos. D'aquests el 100, 200, 300, 400, 500, 600, 700, 800, 900 han estat realitzats per mitjà d'una màquina retroexcavadora. En canvi, el sondeig 1000 ha estat excavat manualment. Això ha estat motivat pel fet de voler documentar una completa seqüència estratigràfica de forma acurada.

D'altra banda, cal comentar, la gran profusió d'estructures del segle XIX al jaciment. Aquestes, relacionades amb els fonaments dels edificis existents al solar fins l'any 2000, han dificultat la realització de les rases a una gran profunditat. Això ha condicionat en tot moment l'estratègia i l'elecció a seguir en el desenvolupaments dels treballs arqueològics, com per exemple en les rases 500 i 800. En aquest sentit, cal comentar també, la gran diferència d'alçada existent en el solar, fet que ha condicionat els treballs arqueològics pel que fa a la zona d'entrada del mateix, on els resultats han estat més negatius.

A l'hora d'enregistrar els estrats que s'han anat documentant, s'ha utilitzat el mètode proposat per E.C. Harris, assignant un numero d'Unitat Estratigràfica (UE) a cadascun dels estrats, estructures, retalls o farciments.

S'ha realitzat també la corresponent documentació fotogràfica i s'han fet seccions de tots els sondejos. També s'han dibuixat en planta les estructures que han aparegut.

Tots els sondejos i estructures han estat situats topogràficament mitjançant una estació total a partir de les bases topogràfiques facilitades per Núñez i Navarro.

La documentació gràfica consta de dos plànols de situació, un a escala 1: 5000 i un altre a escala 1:1000. Una planta general amb la situació de tots els sondejos a escala 1:300, i finalment les plantes i seccions dels sondejos a escala 1:50.

A la intervenció se li ha donat el codi 109. Tot el material extret en aquesta intervenció estarà marcat amb aquesta sigla, junt amb l'any en què s'ha dut a terme l'actuació arqueològica (01) i la UE a la qual correspon. Igualment les diapositives portaran el mateix codi que la ceràmica i el número identificador de l'inventari fotogràfic.

- Segona fase d'actuació: Control arqueològic del rebaix del solar

Després d'una primera fase prospectiva realitzada per Miquel Caballero entre setembre i octubre de 2001 i davant la dificultat d'obtenir unes dades exactes sobre el possible fossar de la muralla, es va plantejar fer un seguiment arqueològic integral del rebaix de l'àrea afectada pel projecte urbanístic. Els treballs s'han dut a terme mitjançant una màquina excavadora en una primera

fase i una màquina giratòria en una segona. Aquestes fases responen a les diferents actuacions realitzades al solar per part de l'empresa constructora.

El control del rebaix en el solar estava motivat per la construcció dels fonaments del futur hotel i el seu aparcament subterrani i havia de permetre confirmar si ens trobem efectivament dins del fossar i, en cas afirmatiu, delimitar la seva forma i la profunditat total.

Les directrius a seguir en aquesta intervenció han estat donades pel Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.

Donat el caràcter de la intervenció i la utilització de màquines excavadores de grans dimensions no ha permès una documentació acurada de la seqüència estratigràfica del solar, ni una recollida exhaustiva del material arqueològic.

D'altra banda, cal comentar la gran profusió d'estructures del segle XIX al solar. Aquestes, relacionades amb els fonaments dels edificis existents al solar fins l'any 2000, han dificultat els treballs de rebaix i el desenvolupament del seguiment arqueològic.

A l'hora d'enregistrar els estrats que s'han anat documentant, s'ha utilitzat el mètode proposat per E.C. Harris, assignant un numero d'Unitat Estratigràfica (UE) a cadascun dels estrats, estructures, retalls o farciments.

S'ha realitzat també la corresponent documentació fotogràfica i s'ha fet una secció del solar.

A la intervenció se li ha donat el codi 15/02. Tot el material extret en aquesta intervenció estarà marcat amb aquesta sigla, junt amb l'any en què s'ha dut a terme l'actuació arqueològica (01) i la UE a la qual correspon.

Igualment les diapositives portaran el mateix codi que la ceràmica i el número identificador de l'inventari fotogràfic.

5. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS I RESULTATS OBTINGUTS

5.1.- Primera fase d'actuació: realització de sondejos de prospecció arqueològica.

Els treballs han consistit en la realització de sondejos mitjançant una màquina retro-excavadora i d'un sondeig excavat manualment, en un lloc estratègic i necessari, per tal d'establir una completa seqüència estratigràfica i afinar al màxim, amb el material ceràmic recollit en aquest sondeig manual, la seqüència cronològica del jaciment. Fet que resulta més imprecís amb l'excavació mitjançant una màquina retro-excavadora.

Cal tenir en compte la dificultat de trobar llocs lliures per tal de realitzar els sondejos degut a la gran quantitat de restes del segle XIX i XX al jaciment. Això es fa més evident al costat nord-oest del jaciment, en la zona a tocar de la Ronda Universitat. A més a més, la gran profunditat dels sondejos ha impossibilitat, en la majoria d'ells, assolir el terreny natural, ja que el braç de la màquina retro-excavadora no podia continuar excavant.

A continuació passem a descriure els resultats obtinguts en els diferents sondejos. L'ordre en el qual apareixen citats es correspon al de la seva realització.

Sondeig 100

Sondeig realitzat amb una orientació est/oest. Situat en la zona més propera al carrer Pelai, a tocar de l'edifici colindant al solar de la intervenció arqueològica. Les seves dimensions són de 2'34 de llarg, 1 metre en el punt més ample i 0'82 metres en el punt menys ample. Assoleix una profunditat de

3'35 metres, moment en el qual el braç de la màquina retro-excavadora no podia continuar baixant el sondeig. En aquest punt es va donar per acabat el sondeig.

UE 101: Estrat de colmatació compost de llims i argiles de color marró i textura compacte. Cobreix 102 i és tallat per les trinxeres de fonamentació 106, 108 i 110.

UE 102: Estrat de colmatació compost de llim i argiles de color marró i textura compacte. És cobert per 101, cobreix 103, i és tallat per 106,108 i 110.

UE 103: Estrat de colmatació compost de llims, argila, sorra de platja, i morter de calç de color blanc. Presenta una textura solta-granulosa i és de color marró. Conté alguns fragments ceràmics, peces comunes, algun fragment de ceràmica oxidada vidriada, i un fragment de ceràmica blava de Barcelona. L'estrat és cobert per 102, cobreix 104 i és tallat per 106, 108 i 110.

UE 104: Estrat de colmatació compost d'argila de color marró-vermellós i textura compacte. En aquest punt, el braç de la màquina retro-excavadora no podia continuar baixant, i es va donar per acabat el sondeig. L'estrat és cobert per 103 i tallat per 106, 108 i 110.

UE 105: Mur de fonamentació realitzat en maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. Té una amplada de 0'75 m, i la seva profunditat total no ha pogut ser determinada ja que en el moment d'aturar l'excavació del sondeig aquest encara no quedava penjat. Té una orientació nord-sud i delimita el sondeig pel cantó est. Farceix 106, i se li recolza en 109.

UE 106: Retall, trinxera de fonamentació de 105. Talla els estrats 101, 102, 103 i 104. És farcit per 105.

UE 107: Mur de fonamentació realitzat en maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. Té una amplada de 0'75 m i la seva profunditat total no ha pogut ser determinada ja que en el moment d'aturar l'excavació del sondeig aquest encara no quedava penjat. Té una orientació nord/sud i delimita el sondeig pel cantó oest. Farceix 108 i se li recolza 109.

UE 108: Retall, trinxera de fonamentació de 107. Talla els estrats 101, 102, 103 i 104. És farcit per 107.

UE 109: Mur de fonamentació realitzat en maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. Té una amplada de 0'75 m i la seva profunditat total no ha pogut ser determinada ja que en el moment d'aturar l'excavació del sondeig aquest encara no quedava penjat. Té una orientació est/oest i delimita el sondeig pel cantó sud. Farceix 110 i es recolza a 105 i 107.

UE 110: Retall, trinxera de fonamentació de 109. Talla els estrats 101, 102, 103 i 104, és farcit per 109.

Aquest primer sondeig ens ha permès documentar una sèrie de fonamentacions relacionades amb l'edifici construït al segle XIX (105, 107 i 109). Destaca sobretot la seva potència, i en el moment d'aturar el sondeig, no s'havia documentat la seva alçada total. Aquestes fonamentacions tallen una sèrie d'estrats de colmatació, que semblen datar-se dins del segle XVI, a partir d'un fragment de ceràmica blava de Barcelona. D'altra banda, com s'ha comentat anteriorment no s'ha assolit el terreny natural. Per tant, tant el terreny natural com l'alçada total de les fonamentacions del segle XIX, aniria més enllà d'aquests 3'35 metres. Sense poder fer una interpretació completa amb

aquestes dades, el que si és segur és que aquesta zona, on es troba el sondeig 100, té una gran profunditat i potència estratigràfica.

Sondeig 200

Sondeig amb una orientació est/oest. Situat en la zona del solar més propera al carrer Pelai i en paral·lel al Sondeig 100. Té un traç irregular adaptat a les estructures del segle XIX. Les seves dimensions són 13'15 metres de llarg, 1'50 metres en el punt més ample i 1 metre en el punt menys ample. Assoleix una cota de profunditat de 3'20 metres, moment en el qual el braç de la màquina retro-excavadora no podia continuar baixant el sondeig. En aquest punt es va donar per acabat el sondeig.

UE 201: Arc de fonament utilitzat com a distribuïdor del pes d'estructures superiors. Està realitzat amb maons de 5x15x25 centímetres lligats amb un morter groguenc. Farceix 216, i se li lliuren 202 i 204.

UE 202: Nivell superficial de runa compost de sorra, pedres petites i grans i material constructiu divers. Té una textura solta i un color gris-blanc. És igual a 204, cobreix 203 i 206. Es lliura a 201.

UE 203: Estrat de colmatació compost de llims i argila de color marró clar i textura compacte. És igual a 205, és cobert per 202, cobreix 206 i és tallat per 216, 218, i 221.

UE 204: Nivell superficial de runa compost de sorra, pedres petites i grans i material constructiu divers. Té una textura solta i un color gris-blanc. És igual a 202, cobreix 205, 217 i 203, es lliura a 201, 220 i 222.

UE 205: Estrat de colmatació compost de llims i argila de textura compacte i color marró. És igual a 203, cobreix 206, és cobert per 204 i tallat per 219, 218 i 221.

UE 206: Estrat de colmatació compost d'argila, sorra, llims, pedres petites, ceràmica i material constructiu. És de color marró i textura solta/granulosa. És igual a 212, cobreix 207, cobert per 202, 203 i 205. Tallat per 219 i 221.

UE 207: Estrat de colmatació compost d'argila de color gris i textura compacte. És igual a 213, cobert per 206, cobreix 208 i tallat per 219 i 221.

UE 208: Estrat de colmatació compost d'argila de color marró i textura compacte. És igual a 214, cobert per 207, cobreix 209 i tallat per 219 i 221.

UE 209: Estrat de colmatació compost d'argila i sorra, de color marró-vermell i textura compacte. És igual a 215, cobert per 208, tallat per 219 i 221. Aquest estrat continua baixant, però en aquest cota de 3'20 metres el braç de la màquina no podia continuar excavant a més profunditat, pel que es va donar com finalitzat el sondeig en aquest punt.

UE 210: Nivell superficial de runa compost de sorra, pedres petites i grans, maons i clapes de morter de calç blanca. Té una color gris/blanc i una textura solta. És igual a 204, cobreix 211 i es lliura a 220 i 222.

UE 211: Estrat de colmatació compost de llims i argila de color marró clar i textura compacte. És igual a 205, cobreix 212, cobert per 210 i tallat per 219 i 221.

UE 212: Estrat de colmatació compost d'argila, sorra, llims, pedres petites, i material constructiu. Té una color marró i una textura solta/granulosa. És igual a 206, cobreix 213, és cobert per 211 i tallat per 219 i 221.

UE 213: Estrat de colmatació compost d'argila de color gris i textura compacte. És igual a 207, cobreix 214 i és cobert per 212. És tallat per 219 i 221.

UE 214: Estrat de colmatació compost d'argila de color marró clar i textura compacte. És igual a 208, cobreix 215, és cobert per 213 i tallat per 219 i 221.

UE 215: Estrat de colmatació compost d'argila de color marró-vermell i textura compacte. És igual a 209, cobert per 214 i tallat per 219 i 221. Aquest estrat continua baixant, però en aquest cota de 3'20 metres el braç de la màquina no podia continuar excavant a més profunditat, pel que es va donar com finalitzat el sondeig en aquest punt.

UE 216: Retall realitzat per col·locar l'arc de fonamentació 201. Talla 203 i 204. És farcit per 216.

UE 217: Preparació de la base de la canalització 225 realitzada amb un morter de color grisenc, d'uns 0'50 metres de gruix i 0'70 metres d'amplada. Té una orientació nord-sud i es perllonga cap al nord coincidint amb la canalització 225 que talla el mur de fonament 222. Farceix 218 i és cobert per 204.

UE 218: Retall realitzat per col·locar la preparació de la canalització 217. Talla 203 i 205 i és farcit per 217.

UE 219: Retall, trinxera de fonamentació del mur de fonament 220. Talla a 205, 211, 206, 212, 207, 213, 208, 214, 209 i 215. És farcit per 220.

UE 220: Mur de fonament realitzat en maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. Té una orientació nord-sud, una amplada de 0'75 m i s'ha vist en una fondària de 3'20 metres, que correspon a la del sondeig com anteriorment hem explicat, tot i que continua i no podem saber la seva alçada total. Farceix 219. Se li lliura 204 i 210.

UE 221: Retall, trinxera de fonamentació del mur de fonament 222. Talla a 202, 204, 211, 203, 205, 210, 206, 212, 207, 213, 208, 214, 209 i 215. És farcit per 222 i tallat per 223.

UE 222: Mur de fonament realitzat en maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. Té una orientació est-oest, una amplada de 0'75 m i una fondària de 3'20 metres, que correspon a la del sondeig com anteriorment hem explicat. Farceix 221 i se li lliura 202 i 204.

UE 223: Retall quadrangular per col·locar la canalització 225. Talla a 222 i és farcit per 225.

UE 224: Farciment compost de sorra, pedres petites i maons, de color gris fosc i textura solta. Farceix 225.

UE 225: Canalització realitzada amb maons de 5x15x25 lligats amb un morter groguenc. Farceix 223 i és farcit per 224.

Aquest sondeig ha permès corroborar el que ja s'havia documentat en el sondeig 100. D'una banda, la potència dels fonaments de l'edifici del segle XIX que donava a Pelai. D'altra banda, cal remarcar que l'estrat de colmatació 206 contenia material ceràmic i constructiu, mentre que els inferiors eren estèrils, la qual cosa podria indicar una deposició natural. En aquest sondeig, com succeïa

en l'anterior, la potència de la seqüència estratigràfica ha impossibilitat que el braç de la màquina retro-excavadora pogués continuar baixant i s'ha aturat l'excavació del sondeig a una alçada de 3'20 metres

Sondeig 300

Sondeig amb una orientació est-oest. Situat en la zona del solar més propera al carrer Pelai, paral·lel al sondeig 200 en direcció nord. Les seves dimensions són de 3 metres de llarg per 0'59 metres d'ample.

UE 301: Estrat de colmatació compost d'argila, llims, sorra i ceràmica, de color marró fosc i textura compacte. És cobert per 304, cobreix 302 i tallat per 306, 307 i 308.

UE 302: Estrat de colmatació compost d'argila, sorra, ceràmica i clapes de morter de calç blanca. Té una textura compacte i és de color marró. És cobert per 301, tallat per 306, 307 i 308. La seva cota inferior en la secció, que es troba a 3'40 metres de profunditat, és artificial, ja que en aquest punt el braç de la màquina retro-excavadora no podia baixar més. En aquesta cota es va donar per acabat el sondeig.

UE 303: Mur de fonament realitzat en maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. Té una amplada de 0'75 metres i a la cota de finalització de sondeig encara no s'havia localitzat el final del fonament. Farceix 307 i se li recolza 309.

UE 304: Estrat de colmatació compost d'argila de color marró compacte molt plàstica. Cobreix 301 i és tallat per 307, 306 i 308.

UE 305: Mur de fonament realitzat en maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. Té una orientació nord-sud i una amplada de 0'75

m. En la cota de finalització del sondeig (a 3'40 metres de profunditat) encara no s'havia localitzat el final del mur. A 1'80 metres de profunditat li comença un queixal vers l'est que arriba fins al final del sondeig, però la morfologia del sondeig impedeix interpretar el sortint d'aquest mur de fonament. Farceix 306 i se li recolza 309.

UE 306: Retall, trinxera de fonamentació del mur de fonament 305. Talla 304,301 i 302, és farcit per 305.

UE 307: Retall, trinxera de fonamentació del mur de fonament 303. Farcit per 303, talla 301 i 302.

UE 308: Retall, trinxera de fonamentació del mur de fonament 309. Farcit per 309, talla 304, 301 i 302.

UE 309: Mur de fonament realitzat en maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. Té una orientació est-oest, una amplada de 0'75 metres i una fondària que coincideix amb la cota final del sondeig (3'40 metres), on encara no s'ha localitzat el final del fonament. Farceix 308 i es recolza en 305 i 303.

El sondeig confirma els resultats dels sondejors 100 i 200: gran potència dels fonaments datats en el segle XIX, que tallen diversos estrats de colmatació. Els fragments ceràmics apareguts, ceràmica vidriada oxidada, no permeten una datació acurada, i tampoc s'ha assolit els nivells naturals en aquest sondeig. De fet, com en els altres sondejors, a la profunditat de 3'40 metres, en el cas concret d'aquest sondeig, el braç de la màquina retro-excavadora no podia continuar baixant i en aquest punt es va donar per acabat el sondeig.

Sondeig 400

Sondeig amb un orientació est-oest, paral·lel al sondeig 200. Les seves dimensions són de 4'20 metres de llarg i 0'62 metres d'ample.

UE 401: Mur de fonament realitzat en maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. Té una orientació nord-sud, una amplada de 0'75 metres i una profunditat de com a mínim 3'10 metres, que és la cota on acaba el sondeig i on l'estructura encara continuava. Farceix 406 i se li recolza 403.

UE 402: Estrat de colmatació compost d'argila de color marró ataronjat i textura compacte. Cobreix 410 i és tallat per 406.

UE 403: Canalització realitzada amb maons de 5x15x25 centímetres lligats amb un morter groguenc. Té una orientació nord-sud i una amplada de 0'50 metres. Farceix 407, és farcida per 409 i es recolza en 401.

UE 404: Estrat de colmatació compost d'una argila marró de textura compacte. És cobert per 410 i tallat per 406 i 408.

UE 405: Mur de fonament realitzat amb maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. Té una orientació nord-sud, una amplada de 0'75 m i una profunditat de 3'10 metres, coincideix amb la cota de final de sondeig, encara que no és la cota final del fonament, ja que en aquesta profunditat encara continua. Farceix 408.

UE 406: Retall, trinxera de fonamentació de 401. Farcit per 401, talla 404 i 410.

UE 407: Retall per col·locar la canalització 403. Farcit per 403, talla 402.

UE 408: Retall, trinxera del mur de fonament 405. Talla 402, 410 i 404.

UE 409: Farciment de la canalització 403, compost de maons, morter groguenc, i terra, és de color negre i de textura compacte. Farceix 403.

UE 410: Estrat de colmatació compost d'argila, sorra, i pedres petites, de textura granulosa i color marró clar. Cobert per 402, cobreix 404, és tallat per 406 i 408.

UE 411: Canalització realitzada amb maons de 5x15x25 centímetres lligats amb un morter groguenc. Té una orientació nord-sud. Estava molt malmesa degut a l'enderroc de l'edifici de Pelai 3 i al començar la rasa amb la màquina retro-excavadora es va acabar de desmuntar. Farceix 422, farcida per 412.

UE 412: Farciment de la canalització 411 compost de sorra, pedres petites, de color negre i textura solta. Farceix 411.

UE 413: Canalització realitzada amb maons de 5x15x25 centímetres lligats amb un morter groguenc. Té una orientació nord-oest/sud-oest. Estava molt malmesa degut a l'enderroc de l'edifici de Pelai 3 i al començar la rasa amb la màquina retro-excavadora es va acabar de desmuntar. Farceix 414, farcida per 415.

UE 414: Retall per col·locar la canalització 413. Talla 402, farcida per 413.

UE 415: Farciment de la canalització 413 compost de sorra, pedres petites, de color negre i textura solta. Farceix 413.

UE 416: Canalització realitzada amb maons de 5x15x25 centímetres lligats amb un morter groguenc. Té una orientació nord-oest. Estava molt malmesa degut a l'enderroc de l'edifici de Pelai 3 i al començar la rasa amb la màquina retro-excavadora es va acabar de desmuntar. Farceix 417, farcida per 418.

UE 417: Retall per col·locar la canalització 416. Talla 402, farcida per 416.

UE 418: Farciment de la canalització 416 compost de sorra, pedres petites, de color negre i textura solta. Farceix 416.

UE 419: Canalització realitzada amb maons de 5x15x25 centímetres lligats amb un morter groguenc. Té una orientació nord-oest/sud-est. Estava molt malmesa degut a l'enderroc de l'edifici de Pelai 3 i al començar la rasa amb la màquina retro-excavadora es va acabar de desmuntar. Farceix 420, farcida per 421.

UE 420: Retall per col·locar la canalització 419. Talla 402, farcida per 419.

UE 421: Farciment de la canalització 419 compost de sorra, pedres petites, de color negre i textura solta. Farceix 419.

Aquest sondeig confirma el mateix que en els casos anteriors, encara que en aquest cas la cota on s'ha aturat el sondeig ha estat 3'10 metres. D'altra banda, l'escassetat de material ceràmic impossibilita donar datacions cronològiques per aquest sondeig. Com en els anteriors sondejors comentats fins ara, la cota final de profunditat, que es situa a 3'10 m, és artificial. En aquest punt com en els anteriors, el final del sondeig ve donat per la impossibilitat que el braç de la màquina continués baixant més. Cal comentar també l'existència de diferents canalitzacions, unides amb la 403 i que han

desaparegut, degut al seu mal estat de conservació per les tasques d'enderroc, de l'edifici de Pelai 3, realitzades abans d'aquesta intervenció. De tota manera s'han enregistrat ja que quedaven marcades en el tall de la secció de la rasa.

Sondeig 500

Sondeig amb una orientació nord-sud. Situat en la zona més propera del solar a la Ronda Universitat, perpendicular a la resta dels sondejos realitzats en aquesta zona més baixa del solar. Presenta unes dimensions totals de 5'80 metres de llarg i 0'96 metres d'ample.

UE 501: Estrat superficial de runa. Cobreix 510, 511 i 502. Es lliura a 503 i 513.

UE 502: Mur de fonament realitzat en maçoneria lligada amb morter de calç blanca. Té una orientació est-oest, i una amplada de 1'42 metres. Cobert per 501, farceix 506.

UE 503: Estructura indeterminada realitzada amb pedra i morter de calç blanca. Té una amplada de 0'30 cm i una orientació est-oest. Farceix 507, se li recolza 504 i se li lliura 501.

UE 504: Paviment de rajoles parcialment trencat, fet que deixa al descobert una preparació amb morter de calç. Cobreix 515, se li lliura 509, i es recolza en 503.

UE 505: Mur de fonament realitzat en maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. Té una amplada de 1'10 metres, i una orientació est-oest. Està trencat en la seva part més alta conservada segurament per l'acció de les màquines que van enderrocar els edificis del segle XIX del solar. Farceix 512, i cobert per 509.

UE 506: Retall, trinxera de fonamentació del mur de fonament 502. Farcit per 502, talla 511 i 510.

UE 507: Retall, trinxera de fonamentació de l'estructura 503. Farcit per 503, talla 510 i 508.

UE 508: Estrat de colmatació compost d'argila, sorra i clapes de calç blanca, de color marró i textura solta. Igual a 510, cobert per 515 i 509, tallat per 507 i 512.

UE 509: Estrat de runa superficial. Cobreix 505, 508 i 515, es lliura a 504.

UE 510: Estrat de colmatació compost d'argila, sorra, i clapes de morter de calç blanca. Té un color marró i una textura solta. Cobert per 501, tallat per 506 i 507.

UE 511: Estrat de colmatació compost d'argila, sorra i clapes de morter de calç blanca. Té un color marró i una textura solta. Igual a 510, cobert per 501, tallat per 506 i 513.

UE 512: Retall, trinxera de fonamentació del mur de fonament 505. Farcit per 505, cobert per 509, talla 508.

UE 513: Mur de fonament realitzat amb maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. Apareix just en el tall sud del sondeig. Farceix 514, se li lliura 501.

UE 514: Retall, trinxera de fonamentació del mur de fonament 513. Farcit per 513, talla 511.

UE 515: Preparació de paviment realitzada amb morter. Cobreix 508, cobert per 504 i 509.

Aquest sondeig només ha permès documentar un seguit d'estructures datades en el segle XIX, que pertanyen als fonaments i canalitzacions de l'edifici que donava a la Ronda Universitat. Aquesta tònica és la que caracteritza el costat nord-oest del solar en la seva part baixa, i per tant hem obviat aquesta zona com a lloc per realitzar posteriors sondejors, veient la gran profusió d'estructures modernes, que dificultaven la realització de sondejors de gran profunditat.

Sondeig 600

Sondeig amb una orientació nord-sud. Situat a prop del límit nord-est del solar a tocar dels edificis colindants a aquest, i en un punt dins del que seria l'antic edifici del segle XIX que donava a la Ronda Universitat. El sondeig presenta unes dimensions totals de 2'70x0'64 metres.

UE 601: Estrat superficial de runa compost de sorra, pedra, maons i clapes de morter de calç blanca. Té un color blanc/gris i una textura solta. Cobreix 602 i 604.

UE 602: Estrat de colmatació compost de llims i sorra, de color ataronjat i textura compacte. Cobert per 601, cobreix 603 i és tallat per 604.

UE 603: Estrat de colmatació compost d'argila de color marró molt compacte. Cobert per 602, i cobreix 606.

UE 604: Canalització realitzada amb maons de 5x15x25 centímetres i morter de calç blanca. Apareix en el tall oest del sondeig. Cobert per 601, farceix 605.

UE 605: Retall per col·locar la canalització 604. Farcit per 604, talla 602.

UE 606: Terreny natural format per unes argiles vermelloses i nòduls calcaris (torturà). Apareix a una alçada de 3'06 metres a una cota molt més alta i diferent que en els sondejos més a tocar al carrer Pelai, on no s'ha documentat. Cobert per 603.

El resultat més destacable d'aquest sondeig és que s'ha documentat el terreny natural a una profunditat de 3'06 metres, dada que contrasta amb els sondejos descrits fins al moment, en els quals, tot i arribar a una major profunditat, en cap cas s'havia localitzat el sòl geològic.

Sondeig 700

Sondeig amb una orientació est-oest. Situat a la part més alta del solar a la banda més propera a la Ronda Universitat. Les seves dimensions són de 7'90x0'70 metres.

UE 701: Estrat superficial de runa. Cobreix 702.

UE 702: Estrat de colmatació compost d'argila, llims, pedres petites i mitjanes, i ceràmica. Apareixen fragments de blava catalana del segle XVIII. Té un color marró fosc i una textura compacte. Cobreix 703 i és cobert per 701.

UE 703: Estrat de colmatació compost de llims, argila, sorra, clapes de morter de calç blanca i ceràmica. Té un color marró i una textura granulosa. Cobreix 704 i és cobert per 702.

UE 704: Estrat de Colmatació compost d'argila, llims, sorra i ceràmica, de color marró i textura solta. Cobreix 705 i es cobert per 704.

UE 705: Estrat de Colmatació compost d'argila i sorra de color marró vermellós i textura compacte. En aquest punt del sondeig el braç de la màquina retro-excavadora no pot continuar baixant el sondeig i es dóna per finalitzat a una alçada de 4'70 metres. Cobert per 704.

En aquest sondeig només s'ha documentat estrats de colmatació, sense estructures, i amb una datació entorn el segle XVII. En aquest cas, el braç de la màquina retro-excavadora, ha assolit 4'70 metres de profunditat, sense que es documentés tampoc el terreny natural. Cal recordar, a més, que ens trobem a la part més alta del solar.

Sondeig 800

Sondeig amb una orientació est-oest. Situat, com l'anterior, en la part més alta del solar, a uns tres metres de la porta d'entrada per la banda del carrer Pelai. Les seves dimensions són de 12'50x70 metres.

UE 801: Estrat superficial de runa. Cobreix 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809.

UE 802: Estesa de morter interpretada com a una possible preparació per situar-hi una canalització. Esta realitzada amb morter de calç de color gris/blanc. Cobert per 801.

UE 803: Canalització realitzada amb maons de 5x15x25 centímetres i morter groguenc. Té una orientació nord-sud. Cobert per 801, farceix 810 i és farcit per 811.

UE 804: Mur de fonament de la façana de l'edifici del carrer Pelai. Té una orientació nord-sud, i una amplada d'un metre. Farceix 814 i es cobert per 801.

UE 805: Estesa de morter de calç de color gris/blanc, possible preparació per a situar-hi una canalització. Té una llargada de 1'20 metres, una amplada de 0'66 metres i una alçada de 0'10 metres. És cobert per 801 i se li recolza 806.

UE 806: Canalització, té forma de tub de ceràmica de color gris amb una orientació sud-oest/nord-est. És cobert per 801.

UE 807: Canalització, realitzada amb maons de 5x15x25 centímetres i morter groguenc. Té una orientació nord-sud. Cobert per 801.

UE 808: Canalització, realitzada amb maons de 5x15x25 centímetres i morter groguenc. Té una orientació nord-est/sud-oest. És cobert per 801, farcit per 817 i farceix 816.

UE 809: Canalització, realitzada amb maons de 5x15x25 centímetres i morter groguenc. Conserva la part de dalt que tapava la canalització. Té una orientació nord-sud. És cobert per 801 i farceix 818.

UE 810: Retall per col·locar la canalització 803.

UE 811: Farciment de la canalització 803, compost de sorra i pedres petites. Té un color negrós i una textura solta. Cobert per 801.

UE 812: Retall per col·locar l'estructura 813.

UE 813: Canalització, a tocar del tall de la rasa, realitzada amb maons i morter groguenc. Cobert per 801.

UE 814: Retall, trinxera de fonamentació del mur de fonament 804.

UE 815: Retall per col·locar la canalització 807.

UE 816: Retall per col·locar la canalització 808.

UE 817: Farciment de la canalització 808, compost per sorra i pedres, de color negre i textura solta. Cobert per 801.

UE 818: Retall per col·locar la canalització 809.

UE 819: Canalització, conserva la tapa, realitzada amb maons de 5x15x25 centímetres i morter groguenc. Farceix 820.

UE 820: Retall per col·locar la canalització 819.

Com succeïa amb el sondeig 500, la gran quantitat d'estructures del segle XIX ha obligat a abandonar l'excavació a una profunditat de tan sols 0'52 metres.

Sondeig 900

Sondeig amb una orientació nord-sud. Situat a continuació del sondeig 600 vers l'extrem del solar més proper al carrer Pelai. Les seves dimensions són de 4'10x0'98 metres.

UE 901: Estrat de colmatació compost d'argila, llims, i clapes de morter de calç blanca, de color marró clar i textura compacte. Cobreix 902.

UE 902: Estrat de colmatació compost d'argila i llims de color marró clar i textura compacte. Cobert per 901, cobreix 903.

UE 903: Estrat de colmatació compost d'argila marró vermellosa de textura compacte. Cobreix 904 i és cobert per 902.

UE 904: Terreny natural (torturà). Apareix a una alçada de 2'86 metres. Cobert per 903.

UE 905: Mur de fonament realitzat amb maçoneria de pedra lligada amb morter de calç blanca. La seva alçada total és de 2'86 metres, mesura que es correspon amb la d'aparició del terreny natural, ja que el mur es recolza directament sobre ell. Farceix 906.

UE 906: Retall, trinxera de fonamentació del mur de fonament 905. Farcit per 905, talla 901, 902 i 903.

La dada més interessant dels resultats d'aquest sondeig és que es documenta de nou el terreny natural a una profunditat de 2'86 metres i en la mateixa zona que s'havia documentat en el sondeig 600.

Sondeig 1000

Sondeig situat aproximadament en el centre del solar, en la part més baixa del mateix. Les seves dimensions son de 2x1'60 metres. I configura un quadrat més o menys regular. L'excavació del sondeig de forma manual està motivada per dues raons bàsicament. En primer lloc, es volia documentar una completa seqüència estratigràfica del jaciment i registrar de forma acurada els diferents rebliments que s'havien documentat en les anteriors rases, realitzades mitjançant una màquina retro-excavadora. D'aquesta manera, la recollida de ceràmica, que ens permet datar els diferents estrats, seria també més exhaustiva i ens permetria afinar la cronologia del jaciment.

D'altra banda, l'elecció del lloc per realitzar aquest sondeig no ha estat aleatòria. Era un punt estratègic dins el jaciment, un cop comparats els resultats obtinguts a les rases 600 i 900, on s'havia assolit el substrat geològic, i els de les rases 100, 200, 300 i 400, on tot i haver arribat a una gran profunditat, no s'havia documentat el terreny natural. Per aquests motius es va decidir que el punt on s'ha acabat realitzant els sondeig, era un lloc idoni per intentar documentar de nou el terreny natural, ja que es tractava d'una zona intermitja entre les rases 600 i 900, i les anteriorment mencionades, 100, 200, 300 i 400.

A la vegada, i com s'ha comentat anteriorment, la gran profusió d'estructures del segle XIX, tampoc deixava molt més marge de maniobra per seleccionar un lloc lliure per excavar.

A continuació passem a descriure la seqüència estratigràfica documentada.

UE 1001: Estrat de colmatació compost de llims, sorra i argila, de color marró clar i textura compacte/plàstica. Cobreix 1002 i és cobert per 1011 i 1003.

UE 1002: Estrat de colmatació compost de sorra de platja, pedres petites i ceràmica, de color marró/gris i textura solta. Cobreix 1005 i és cobert per 1001.

UE 1003: Estrat de colmatació compost d'argila, sorra de platja, pedres petites, clapes de morter blanc i ceràmica. És de color marró i té una textura solta/granulada. Cobreix 1011 i 1001. És cobert per 1008.

UE 1004: Estrat superficial d'inici del sondeig compost d'argila de color taronja i runa, té una textura plàstica. La cota d'inici es situa a -26 metres. Cobreix 1008.

UE 1005: Estrat de colmatació compost d'argila i clapes de morter de calç blanca. Té un color gris i textura plàstica. Cobreix 1006 i és cobert per 1002.

UE 1006: Estrat de colmatació compost de sorra de platja i ceràmica, de color marró fosc i textura humida. Cobreix 1007 i és cobert per 1005.

UE 1007: Estrat de colmatació compost de sorra, argila, pedres petites, i ceràmica. Té un color marró gris i és de textura compacte/humida. Cobreix 1009 i es cobert per 1006.

UE 1008: Estrat de colmatació d'argila de color marró fosc compacte i molt plàstica. Cobreix 1003 i és cobert per 1004.

UE 1009: Estrat de colmatació compost de graves i sorra de color beix/marró clar i textura solta. Cobreix 1010 i és cobert per 1007.

UE 1010: Estrat de colmatació compost d'argila de color marró clar i textura plàstica. Cobreix 1012 i és cobert per 1009.

UE 1011: Estrat de colmatació compost d'argiles i llims de color gris i textura solta. Cobreix 1001 i és cobert per 1003.

UE 1012: Estrat de colmatació compost d'argiles, sorra de platja i ceràmica, de color marró gris i textura solta. Cobreix 1013 i és cobert per 1010.

UE 1013: Estrat de colmatació compost d'argila i sorra de platja de color marró vermell i textura granulada. Cobreix 1014 i és cobert per 1012.

UE 1014: Estrat de colmatació compost d'argila de color marró i textura plàstica/compacte. Cobreix 1015 i és cobert per 1013.

UE 1015: Estrat de colmatació compost de llims, sorra de platja i ceràmica vidriada. Cobreix 1016 i és cobert per 1015.

UE 1016: Estrat de colmatació compost per argila i maons, de color beix/marró i textura compacte. Semblen argiles provinents d'una riera o per causa de la pluja. La seva cota d'inici és -3'22/-3'30.

UE 1017: Estrat de colmatació compost de sorra de platja de color marró clar i textura solta. A més apareix dipositat dins de l'estrat una part de les vertebres d'un animal indeterminat que continua dins el tall del sondeig. Cobreix 1018 i és cobert per 1016.

A partir de la cota final d'aquest últim estrat (-3'44/-3'40) es van alternant estrat d'argiles estèrils, provinents d'aportacions naturals, i estrats de sorres de platja, com es pot comprovar en la secció del sondeig. Els estrats són els següents: 1018, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036 i 1037. El darrer d'aquests (1037) cobreix l'estrat 1038.

UE 1038: Estrat de colmatació compost de llims i graves de color vermellós i textura solta. Apareix a una cota de -4'50 m, per tant els nivells anteriorment esmentats ocupen una alçada de 1'10 metres. En aquest punt, veient les dificultats dels treballs i els problemes de seguretat, es va aturar el sondeig en aquesta cota de 4'50 metres, sense haver documentat fins aleshores el terreny natural.

L'excavació manual del sondeig 1000 ha permès la documentació d'una llarga seqüència estratigràfica, composta bàsicament per estrats de rebliment amb una morfologia semblant i amb un escàs nombre de fragments ceràmics.

Aquests ens situen bàsicament en una cronologia de segle XVI- XVII i, de fet, es correspon amb el que s'havia documentat en les altres rases.

Dintre d'aquests estrats podem establir, però, una diferència, deixant de banda l'estrat inicial del sondeig 1004 compost per runa actual. Fins a l'estrat 1016, que apareix a una profunditat de 3'22 metres, s'han anat documentat un seguit de rebliments compostos invariablement d'argiles, llims, sorra de platja, o pedres petites fins i tot. Amb poc material, o sense material ceràmic i també amb unes textures molt variables, que es poden interpretar com a rebliments creats per l'acció de l'home. En canvi, a partir d'aquest estrat i fins a la cota final del sondeig, a una profunditat de 4'50 metres, el que es documenta és un seguit d'estrats compostos per una argila de color beix-marró o sorra de platja, que es van alternant. Es poden considerar estrats totalment estèrils, sense cap fragment de ceràmica i de deposició natural deguda a l'acció de rieres o aigua de pluges. En aquest sentit, això lligaria amb informacions recollides a la bibliografia que ens parla d'aquesta zona com a lloc de confluència de diverses rieres de l'entorn de Barcelona, on s'utilitzaria el vall de la muralla del segle XIV com a col·lector d'aquestes aigües. Per tant, vista la gran profunditat del sondeig i la morfologia natural d'aquests estrats, sense que s'hagi documentat encara el substrat geològic, aquests es podrien interpretar com a nivells formats degut al pas d'aquestes aigües. Interpretació que es podria relacionar amb el que es documentava en els sondejors 100, 200, 300 i 400, on també apareixien estrats estèrils, que semblaven de deposició natural i que s'iniciaven a unes profunditats semblants a la del sondeig manual.

5.1.1.- Conclusions de la primera fase d'actuació.

Una vegada finalitzat el treball de camp i després d'haver realitzat una primera anàlisi de les restes aparegudes, passem a exposar les conclusions a les que hem arribat.

S'ha de comentar, en primer lloc, la gran profusió i potència de les estructures i fonamentacions dels edificis construïts en l'últim terç del segle XIX. Aquestes, com hem pogut comprovar en el sondeig 600, on s'ha assolit el substrat geològic, recolzen directament en aquest, buscant d'aquesta manera un sòl per recolzar estable i potent. Així, en els sondejors on la profunditat és major, com és el cas dels sondejors 100, 200, 300 i 400, no s'ha localitzat l'alçada final d'aquests fonaments. Cal recordar, que aquests edificis van començar a edificar-se cap al 1863. Enderrocats l'estiu de l'any 2000, durant tot el segle XX van patir diverses reformes i van ser ocupades, sobretot, per serveis relacionats amb la medicina i el sector empresarial, a més del seu ús com a habitatge (Caballé F., González G., Tatjer M., 2001).

Quant als sondejors pròpiament, cal destacar la gran profunditat assolida, sobretot pel que fa als anteriorment citats 100, 200, 300, 400 i també al sondeig manual 1000. Cal dir que aquests queden situats en la zona més propera al carrer Pelai i, per tant, molt a prop d'on es troba localitzada la muralla del segle XIV. Respecte al nivell actual del carrer, el sondeig més profund és el 1000, amb una profunditat assolida de 7'85 metres si prenem com a referència el nivell actual del carrer Pelai. Recordem que és un sondeig excavat manualment, i tot i els problemes per poder-lo fer, s'ha pogut profunditzar més que en els sondejors excavats amb la màquina retro-excavadora, on a partir dels tres metres, des de la cota on s'iniciava el sondeig, començava a haver-hi seriosos problemes per maniobrar el braç mecànic. D'aquesta manera, les profunditats aconseguides en els sondejors 100, 200, 300 i 400 són menors que la del sondeig 1000, i semblants entre elles, entorn els 6'60 metres respecte el nivell de carrer actual.

En canvi, la zona on apareix el terreny natural dins les rases 600 i 900 es tracta d'un punt del jaciment més elevat pel que fa al substrat geològic, a la vegada que es tracta d'una zona més allunyada del carrer Pelai i més propera a la Ronda Universitat. En aquest punt, hem documentat el substrat geològic a una profunditat respecte el nivell de carrer actual de 6'41 metres en el cas del sondeig 600 i 6'21 metres en el cas del sondeig 900.

La zona més elevada del solar, on s'han realitzat els sondejos 700 i 800, no aporta unes dades rellevants per a la interpretació del jaciment. Cal destacar però, la gran potència estratigràfica del sondeig 700, amb diferents estrats de colmatació que arriben fins a una profunditat de 3'40 metres, des del nivell de carrer actual.

Pel que fa als estrats trobats en aquests sondejos tenen també una naturalesa diferent. D'una banda, els estrats apareguts en cotes més elevades solen ser nivells de colmatació de caràcter antròpic, amb terres soltes, de morfologia diversa i petites quantitats de material ceràmic.

La identificació en alguns estrats de ceràmica blava catalana ens fa pensar en una datació de segona meitat del segle XVI- XVII. Si, com sembla, aquests formen part del fossar, serien nivells formats durant el funcionament del fossar, i contemporanis o immediatament posteriors a les reformes de la muralla on es van construir els baluards. Recordem que el de Tallers, el més proper al lloc de la nostra intervenció, es va construir l'any 1697.

D'aquesta manera, un cop analitzada la informació recollida, els resultats obtinguts ens fan pensar que el solar, situat entre els carrers Pelai 3 i Ronda Universitat 4, podria formar part del vall del fossar de la muralla de Barcelona construïda per Pere el Cerimoniós a mitjan segle XIV. En aquest sentit la zona delimitada pels sondejos 100, 200, 300, 400 i 1000 podria tractar-se d'una zona central d'aquest vall del fossar, donada la gran profunditat assolida. D'altra

banda, en la zona delimitada pels sondejos 600 i 900 es podria situar la zona de glacis pròpiament o part del final d'aquest fossar, donada l'aparició en una cota més alta del substrat geològic, en comparació a la zona delimitada pels sondejos anteriorment esmentats.

En segon lloc, donada la naturalesa dels estrats apareguts en les cotes més inferiors, podem dir que el vall del fossar fou utilitzat com a col·lector de les aigües provinents de les rieres de l'entorn (Fàbregas 2000).

Les dades recollides, però, no ens han permès documentar estructures o nivells anteriors a la construcció de la muralla i el fossar, ni estructures defensives relacionades amb el seu vall, posteriors a la construcció de la muralla o els baluards del segle XVII. Només amb l'enderroc de les muralles, entorn el 1856, documentem estructures posteriors, i que com hem comentat anteriorment, són les fonamentacions dels edificis que es comencen a construir en el solar a finals del segle XIX. Com hem vist, les trinxeres de fonamentació estan tallant els estrats de colmatació del fossar i els murs de fonament, com hem comprovat en el sondeig 600, es recolzen directament en el terreny natural. Presumiblement, podem pensar que en els llocs on no s'ha assolit el substrat geològic, també ens trobem amb aquest fet.

En conclusió, la parcialitat de la informació recollida no ens permet donar unes dades exactes de la amplada i profunditat del vall de la muralla. En aquest sentit, el control dels rebaixos a fer en el solar, dins la segona fase d'actuació, per tal de construir els fonaments del futur hotel i el seu aparcament subterrani, permetria confirmar si ens trobem efectivament dins el fossar i, en cas afirmatiu, delimitar la seva forma i profunditat total.

5.2.- Segona fase d'actuació: Control arqueològic del rebaix del solar.

Els treballs han consistit en la realització d'un seguiment del rebaix del solar dut a terme per l'empresa constructora, que s'ha fet en dues fases: la primera mitjançant una màquina excavadora i la segona amb una màquina giratòria.

Cal remarcar la dificultat per poder establir una seqüència estratigràfica completa del jaciment a causa que es tractava d'un seguiment arqueològic amb unes màquines excavadores de grans dimensions, que extreuen gran quantitat de terra d'una sola vegada i que, per tant, no permeten realitzar una documentació acurada. El mateix ha succeït amb el material arqueològic donat que resulta molt complicat establir la seva correspondència amb un estrat concret.

També es important tenir en compte la gran quantitat de restes del segle XIX i XX al jaciment que han dificultat els treballs de rebaix així com la documentació dels diferents nivells estratigràfics, ja que aquestes restes tallaven tots els estrats documentats al solar.

A continuació passem a descriure els resultats obtinguts en aquest seguiment:

En primer lloc es va extreure un nivell de colmatació format per llims i argiles (UE: 2) de color marró i textura compacte. Aquesta capa, que es va poder localitzar en tot el solar, cobria un nivell de colmatació compost de llims, argila, sorra de platja i morter de calç de color blanc (UE: 3).

A continuació es va identificar un nivell molt més homogeni d'argila de color marró-vermellós i textura compacta (UE: 4). Per sota d'aquest, a una profunditat de 2'20 metres respecte al nivell inicial, a la part del solar més propera a la Ronda Universitat, es va documentar el terreny natural (UE: 6), just

al costat d'on es van realitzar els sondejos 600 i 900 a la intervenció arqueològica anterior (Caballero 2001). Es tracta d'un nivell format per unes argiles vermelloses i nòduls calcaris (torturà).

En canvi, a la part central i al costat més proper al carrer Pelai, es van documentar nivells d'argiles i sorres de platja de color marró-beix que havien estat documentats també en la intervenció anterior. En el nostre seguiment no s'ha pogut diferenciar amb precisió aquests estrats que responen a deposicions naturals i els hem atorgat un únic número (UE: 5). Si bé en un principi semblaven totalment estèrils, posteriorment es van trobar fragments de ceràmica vidrada oxidada, però que no permeten una datació acurada.

Tot seguit, en aquesta part del solar, per sota de la UE: 5, aparegué el terreny natural (UE: 7) que a diferència de la UE: 6 es tracta d'un nivell d'argila de color vermella i amb graves, totalment estèril. Aquest nivell geològic està cobert pel torturà.

Finalment, al costat més proper al carrer Pelai es va localitzar la rasa de fonamentació (UE: 11) del mur (UE: 9) de la façana de l'edifici del segle XIX, que s'ha conservat i que serveix com a pantalla del futur hotel degut a la seva profunditat. Aquesta rasa està farcida per la UE: 10, que està formada per argila de color marró-beix, molt compacta i sense material arqueològic. Aquest retall talla la UE: 7.

Dintre d'aquesta seqüència estratigràfica podem establir una diferència significativa. Fins a la UE: 4 que apareix a una profunditat de 2.50 metres, s'han anat documentat una sèrie de rebliments formats constantment d'argiles, llims i sorra de platja. Amb poc material, o sense material ceràmic i també amb unes textures molt variables, que es poden interpretar com a rebliments antròpics.

En canvi, a partir d'aquest estrat i fins a la cota on es localitza el terreny natural, a una cota d'11 metres sobre el nivell del mar, el que es documenta és un seguit d'estrats compostos per una argila de color beix-marró o sorra de platja, que es van alternant. S'hi ha localitzat alguns fragments de ceràmica a la part inferior d'aquest nivell i pensem que poden ser creats per una deposició natural deguda a l'acció de rieres o aigua de pluges. En aquest sentit, això lligaria amb informacions recollides a la bibliografia que ens parla d'aquesta zona com a lloc de confluència de diverses rieres de l'entorn de Barcelona, on s'utilitzaria el vall de la muralla del segle XIV com a col·lector d'aquestes aigües. Per tant, aquest estrats es poden interpretar com a nivells formats a causa del pas d'aquestes aigües.

En aquest sentit, un cop analitzat el material ceràmic aparegut, s'observa una gran varietat de tipologies i cronologies, que apareixen totalment barrejades en les diferents UE: Blancs i blaus valencians, blancs i grocs d'influència del Renaixement, blanc i blaus de feixes o cintes, verds i manganés juntament amb algun fragment de ceràmica Pickman Cartuja del segle XIX. D'aquesta manera, i a pesar que cronològicament no s'estableix una datació clara dels diferents estrats documentats pensem que és tracta d'un mostrari bastant complet de les diferents fases cronològiques i del seu ús al llarg del temps en aquest indret de la ciutat.

Aquest seguiment del rebaix també ens ha permès documentar una sèrie de fonamentacions relacionades amb l'edifici construït al segle XIX. En primer lloc, aquestes fonamentacions tallen tots els estrats que s'han documentat al solar, ja siguin nivells de rebliment o de deposició natural. En segon lloc, cal destacar la potència que assoleixen, sobretot a la part central del solar, ja que es recolzen directament sobre el terreny natural.

Quant a la localització del fossar de la muralla del segle XIV s'ha pogut documentar un retall (UE: 8) fet sobre el terreny natural. En primer lloc, tenim una zona del solar, al costat de la pantalla més propera a la Ronda Universitat,

on surt el terreny natural més elevat. En canvi, a la part central del solar i la que està més a prop del carrer Pelai, el substrat geològic surt a una cota inferior. Després de fer una rasa on el terreny natural començava a descendir, per tal de fer la secció d'aquest límit, es va poder documentar que el torturà (UE: 6) presentava un perfil més o menys vertical fins arribar al nivell d'argila vermella i graves (UE: 7) on feia un pendent gradual fins assolir un nivell més o menys pla.

En segon lloc, s'ha documentat que els fonaments del segle XIX es recolzen directament sobre el terreny natural i els que tenen una direcció nord-sud, es recolzen sobre la paret vertical que fa el torturà i continuen per sobre d'aquest. Això ens permet deduir clarament que el retall que s'ha documentat al solar és anterior a la construcció dels fonaments, i aquestes fonamentacions es van adaptar a la forma del terreny natural per tal de recolzar-se amb fermesa. Així mateix, s'ha pogut comprovar que el traçat de l'esmentat retall no coincideix amb cap estructura que pogués portar a interpretar-lo en relació amb alguna construcció.

5.2 1- Conclusions de la segona fase d'actuació.

Una vegada finalitzat el treball de camp i després d'haver realitzat una primera anàlisi de les restes aparegudes, passem a exposar les conclusions a les quals hem arribat.

En primer lloc, s'ha de remarcar la gran quantitat i potència de les estructures i fonamentacions dels edificis construïts en l'últim terç del segle XIX, que assoleixen el substrat geològic, recolzant-se directament sobre aquest, buscant d'aquesta manera un sòl per recolzar estable i potent. Aquests edificis van començar a edificar-se cap al 1863 i van ser enderrocats l'estiu de l'any 2000. Durant tot el segle XX van patir diverses reformes i van ser ocupades, sobretot, per serveis relacionats amb la medicina i el sector

empresarial, a més del seu ús com a habitatge (Caballé F., González G., Tatjer M., 2001).

En segon lloc, pel que fa als estrats documentats al solar es pot establir una diferència substancial. D'una banda, els estrats apareguts en cotes més elevades solen ser nivells de colmatació de caràcter antròpic, amb terres soltes, de morfologia diversa i petites quantitats de material ceràmic. Per altra banda, els estrats documentats en cotes inferiors solen ser nivells d'argiles, llims i sorres de platja totalment estèrils. Donada la naturalesa d'aquests estrats, podem dir que el vall de la muralla fou utilitzat com a col·lector de les aigües provinents de les rieres de l'entorn (Fàbregas 2000).

Un cop analitzada la informació recollida, els resultats obtinguts ens fan pensar que el solar, situat entre els carrers Pelai 3 i Ronda Universitat 4, podria formar part del vall de la muralla de Barcelona construïda per Pere el Cerimoniós a mitjan segle XIV. D'una banda, tenim el retall delimitat pel terreny natural al costat més proper a la Ronda Universitat on es situaria la zona de glacis pròpiament o part final d'aquest fossar, donada l'aparició en una cota més alta del substrat geològic. En canvi a la zona central i la més propera al carrer Pelai es tractaria d'una zona central d'aquest vall, donada la gran profunditat assolida.

El seguiment arqueològic no ens ha permès documentar estructures o nivells anteriors a la construcció de la muralla, ni estructures defensives relacionades amb el seu vall, posteriors a la construcció de la muralla o els baluards del segle XVII. Només amb l'enderroc de les muralles, entorn el 1856, documentem estructures posteriors, i que com hem comentat anteriorment, són les fonamentacions dels edificis que es comencen a construir en el solar a finals del segle XIX.

En conclusió, a partir de la informació recollida durant aquest seguiment s'ha pogut documentar l'existència del fossar de la muralla de mitjans del segle XIV, delimitar la seva forma i la profunditat total.

6.- CONCLUSIONS GENERALS.

Una vegada finalitzat el treball de camp i després d'haver realitzat l'inventari dels materials ceràmics passem a exposar les conclusions a les quals hem arribat.

En primer lloc, cal dir que un cop analitzada la seqüència estratigràfica no sembla que en el solar que ens ocupa existeixin restes arqueològiques anteriors a la construcció de la muralla medieval.

En canvi, si que s'ha documentat clarament tant en la primera com en la segona fase d'actuació part del fossar de la muralla que es va començar a construir durant la segona meitat del segle XIV a Barcelona en època de Pere III el Cerimoniós. I que es va construir per envoltar la zona actual del Raval, zona d'horts i convents. La zona que ens ocupa queda inserida dins el tram que s'estenia des de Canaletes fins al final de l'actual carrer Tallers.

Sembla, per la informació recollida durant el treball de camp, que en la zona del solar més propera a la Ronda Universitat es podria situar la zona de glacis del fossar ja que el nivell geològic s'ha documentat en una zona més alta que en la zona més propera al carrer Pelai. Concretament i basant-nos en la informació recollida en els sondejos de la primera actuació 600 i 900 aquesta profunditat es situaria aproximadament entre els 6, 21 i 6, 41 metres respecte al nivell actual del carrer Pelai. De la mateixa manera, durant la segona fase d'actuació, i tenint en compte els rebaixos que s'estaven realitzant es va poder delimitar d'una manera més acurada aquesta zona de glacis.

En segon lloc, i durant la segona fase d'actuació, es va poder delimitar part de la secció del mateix fossar a uns metres més al sud-est d'on s'havia documentat per primera vegada el nivell geològic. Es tracta del retall UE 8 que apareix en la zona central del solar i que delimita una zona més al sud on la

profunditat augmenta, precisament coincidint amb l'àrea on en la fase de sondejos no s'havia pogut assolir el nivell geològic.

Un cop analitzada la forma i dimensions del fossar passarem a descriure els sediments que rebleixen. En primer lloc ens trobem amb diverses capes de sediments de formació natural. Es tracta d'una sèrie d'estrats formats per llims, sorres de platja, graves i argila molt neta documentats en ambdues fases d'actuació. Aquests tenen el seu origen en part de l'ús que es donava als fossars en època medieval com a col·lectors de les aigües residuals i que en aquest cas també s'ha pogut confirmar. Es tracta de les UE 6 i 7 de la segona fase d'actuació i sobretot de la majoria dels estrats documentats en el sondeig 1000. Cal dir que en aquests estrats l'aparició de materials ceràmics ha estat escassa. Els pocs materials apareguts no han aportat en aquest cas cap dada significativa pel que fa a la interpretació definitiva de les restes aparegudes en el solar.

Per damunt d'aquests estrat s'han pogut documentar diversos nivells de formació antròpica amb una cronologia absoluta entorn els segles XVI i XVII. S'ha de dir però que entre els materials residuals documentats en els diferents estrats també han aparegut materials de cronologies més antigues, sobretot del segle XIV i XV, verds i manganès i blaus valencians.

Es tracta de nivells de colmatació poc homogenis, farciments amb materials ceràmics molt rodats, barrejats amb argiles de naturalesa diferent que d'alguna manera ens mostren l'ús com a abocadors d'aquests indrets. Els materials residuals datats entorn el segles XIV i XV es relacionen directament amb les dates de construcció d'aquest tram de la muralla.

Els materials que donen les cronologies absolutes dels estrats excavats es corresponen amb el segles XVI i XVII, període on ben a prop del solar que ens ocupa, concretament a la zona de la actual Plaça Universitat és on es construeix durant la segona meitat del segle XVII el baluard de Tallers.

El fossar i a la vegada aquest tram de muralles deixa de funcionar durant la segona meitat del segle XIX, concretament entorn el 1856, moment en el qual s'enderroquen les muralles. A partir d'aquest moment en el solar que ens ocupen es realitzen intensos treballs de construcció d'edificis. Els fonaments d'aquests edificis han dificultat enormement els treballs arqueològics ja que tallaven per tot arreu els nivells de colmatació del fossar. Aquestes fonamentacions són d'una gran potència i recolzen directament sobre el terreny natural. Es tracta d'una resposta dels constructors de l'època a un problema tècnic creat per la naturalesa dels sediments del solar. Al tractar-se de nivells de colmatació poc compactats creaven una base molt poc sòlida per a realitzar els edificis i suportar les diferents càrregues de l'estructura. Així que no van trobar altre solució que buscar un sòl més ferm per a realitzar les fonamentacions dels edificis.

D'aquesta manera, a partir de la part central del solar fins a la part més propera al carrer Pelai les fonamentacions són d'una gran profunditat, molt diferent a les que s'han pogut observar en la resta del solar.

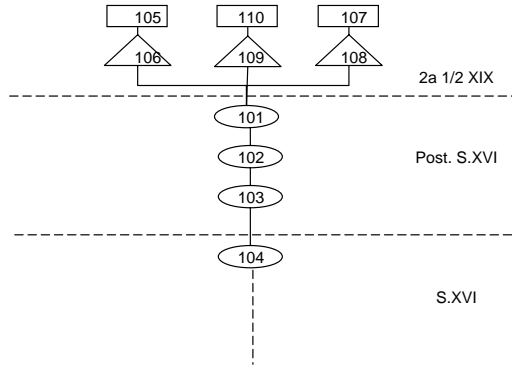
BIBLIOGRAFIA

- Bacaria Martús, A. (1994): *Informe-memòria del seguiment arqueològic de la Plaça Universitat de Barcelona*. Inèdit.
- Caballero Cruells, M (2001): *Memòria del seguiment arqueològic de la construcció d'un ascensor d'accés als Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya davant del número 62 del carrer Pelai*. Barcelona. Inèdit.
- DD. AA (1999): *La Barcelona Gòtica*. Editat pel Museu d'Història de la Ciutat, l'Ajuntament de Barcelona i l'Institut de Cultura de Barcelona. .
- Fàbregas i Espadaler, M. (agost-setembre 2000): *Memòria de l'excavació arqueològica d'urgència al carrer Pelai (Barcelona)*. Inèdit.
- Galera M., Roca F., Tarragó S. (1982): *Atles de Barcelona. Segles XVI-XX*. Publicacions del Col.legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya. Barcelona.
- Sales Carbonell, Jordina (2003): *Un nou tram de la muralla baix-medieval localitzat a la Ronda de Sant Pau. Primers resultats de l'excavació*. II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya. Sant Cugat del Vallés.
- Sobrequés J. (1991): *Història de Barcelona*. Vol III Segles XIV-XV. Editat per l'Ajuntament de Barcelona i l'Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- Sobrequés J. (1992): *Història de Barcelona*. Vol IV Segles XVI-XVII. Editat per l'Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana. Barcelona.

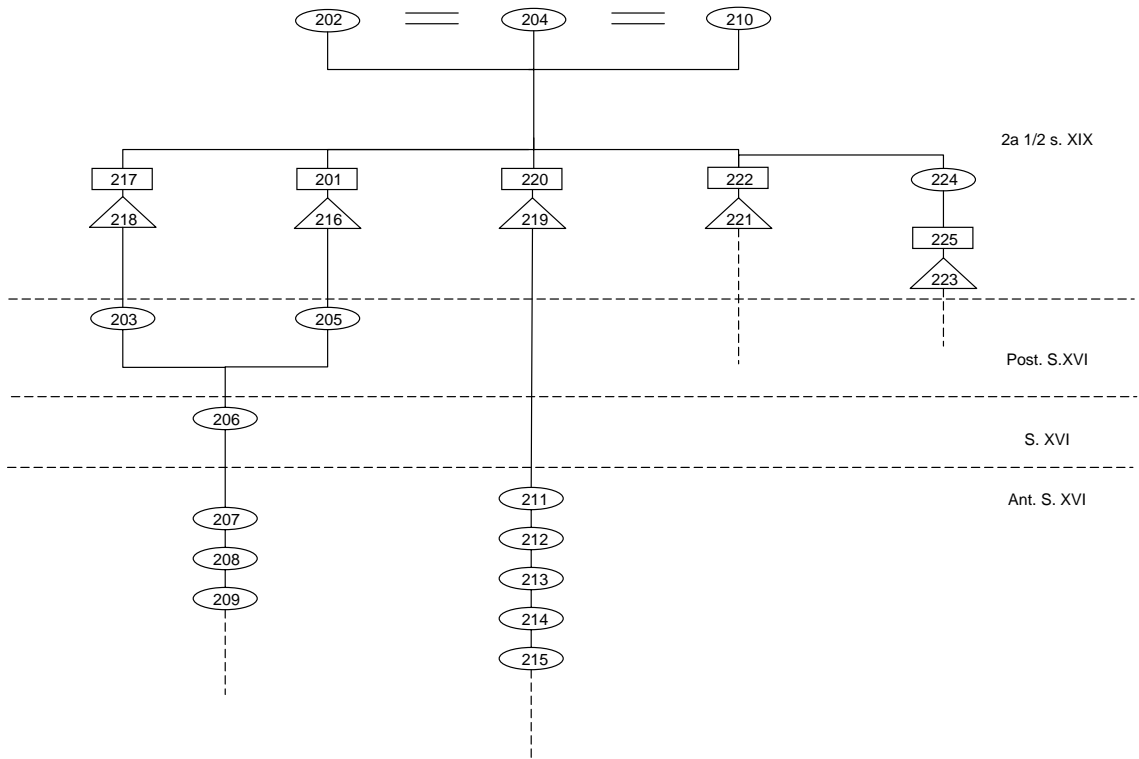
MATERIAL CERÀMIC

HARRIS MATRIX

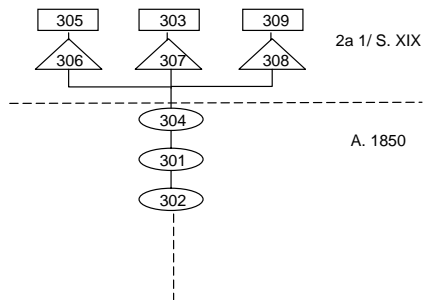
Rasa 100

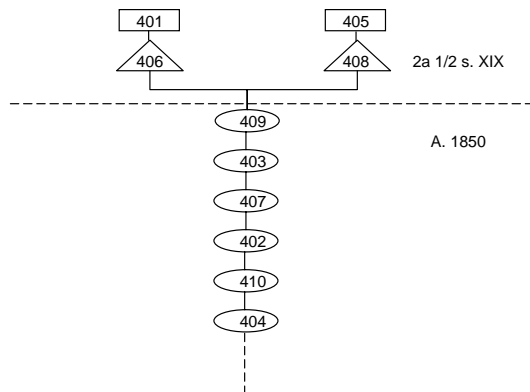
Rasa 200

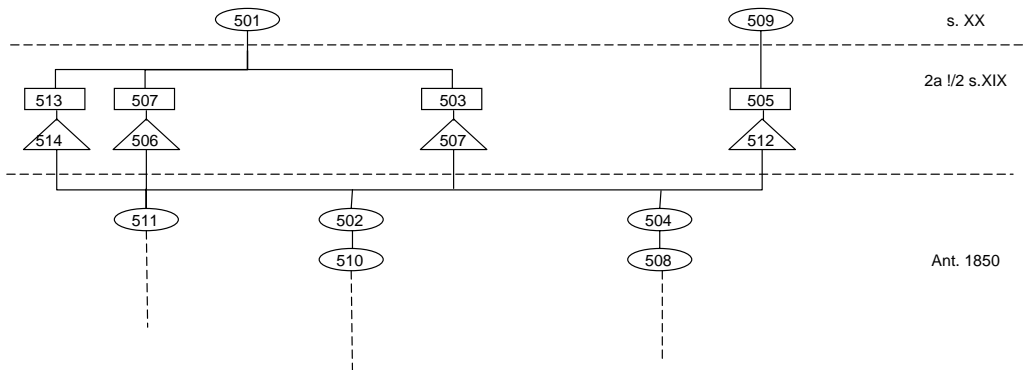
Rasa 300

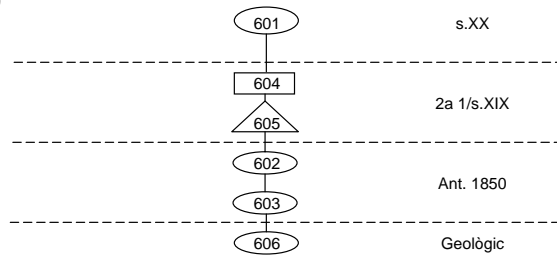
Rasa 400

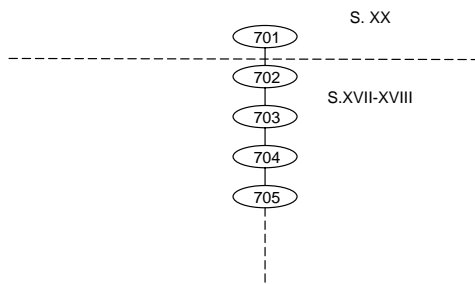
Rasa 500

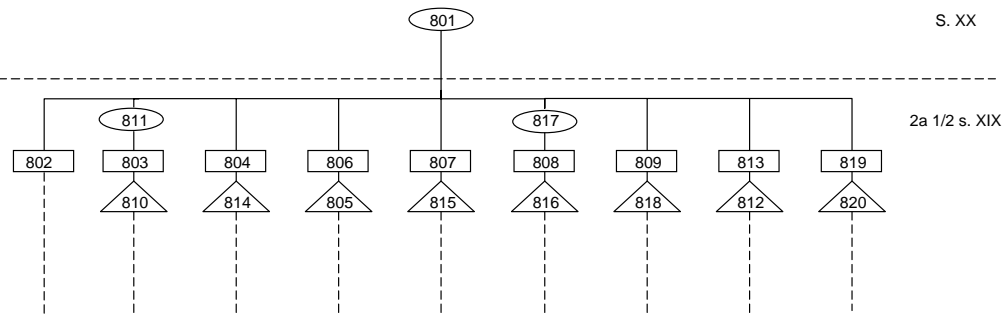
Rasa 600

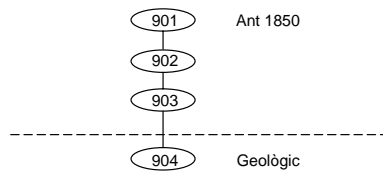
Rasa 700

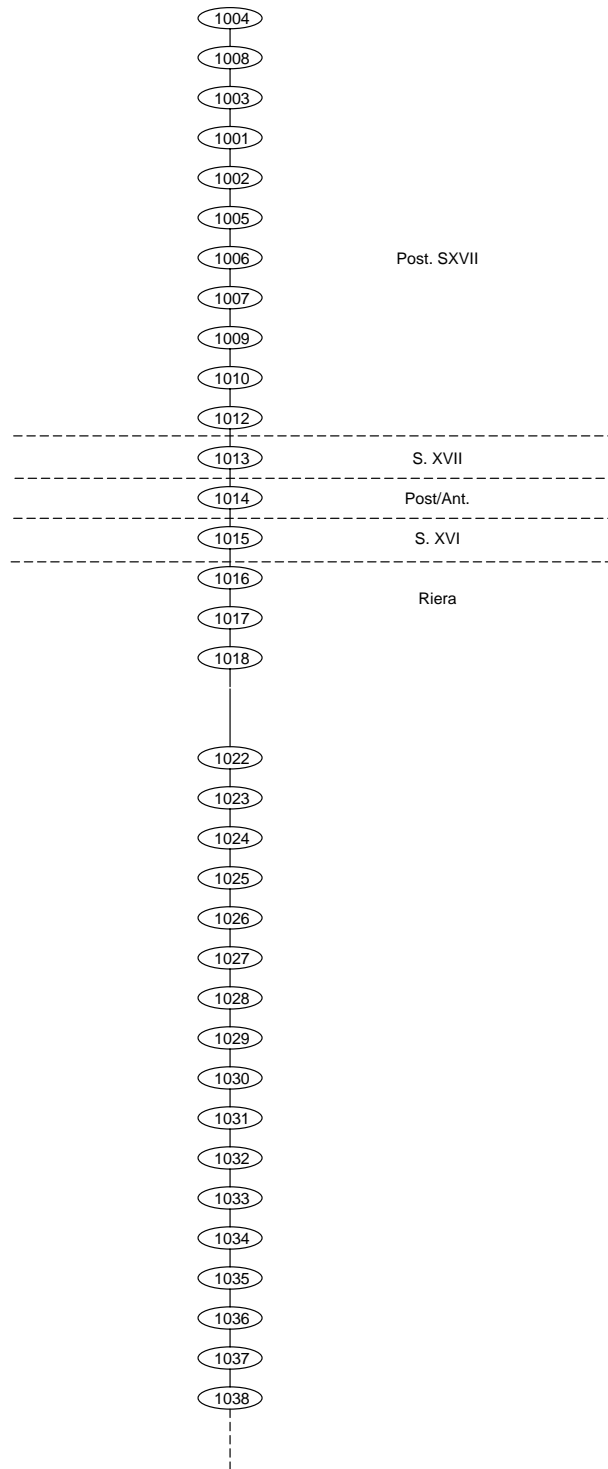
Rasa 800

Rasa 900

Sondeig 1000

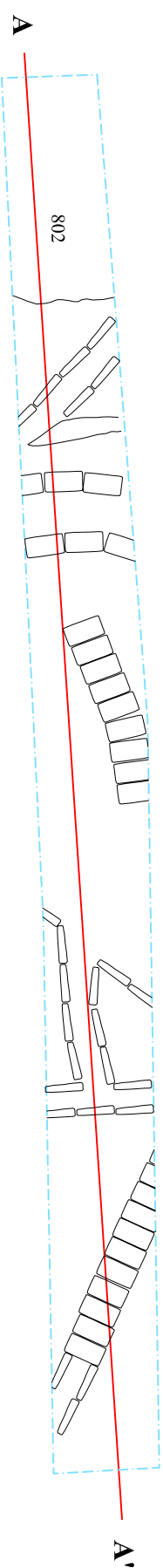
PLANIMETRIA

Relació de la Planimetria

- 1- Situació del solar E. 1: 2.000
- 2- Planta general E. 1:300
- 3- Planta i secció sondeig 100 E. 1:50
- 4- Planta i secció sondeig 200 E. 1:50
- 5- Planta i secció sondeig 300 E. 1. 50
- 6- Planta i secció sondeig 400 E. 1:50
- 7- Planta i secció sondeig 500 E. 1: 50
- 8- Planta i secció sondeig 600 E. 1: 50
- 9- Planta i secció sondeig 700 E. 1: 50
- 10- Planta i secció sondeig 800 E. 1: 50
- 11- Planta i secció sondeig 900 E. 1: 50
- 12- Planta i secció sondeig 1000 E. 1: 50.
- 13- Situació seccions. Línia del fossar de la muralla E. 1: 300
- 14- Secció A-A'

**800
Sondeig**

PLANTA

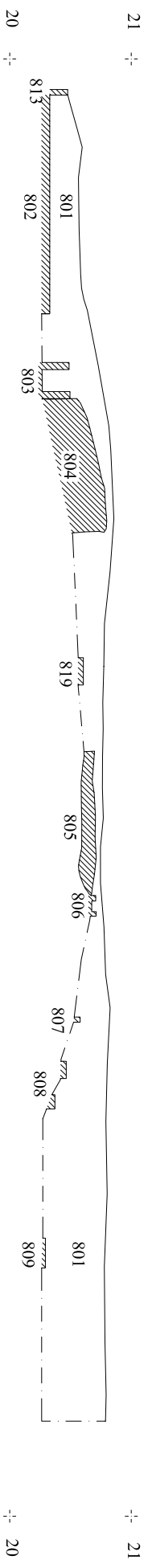
SECCIÓ

A

Sondeig 800

A'

0 + 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10 + 11 + 12 + 22

19 +
m.s.n.m

19 +
m.s.n.m

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Miguel Caballero

AUTORS

Miguel Caballero - Francisco Palma

DIN A3 Escala: 1:50

INTERVENCIÓ

Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL

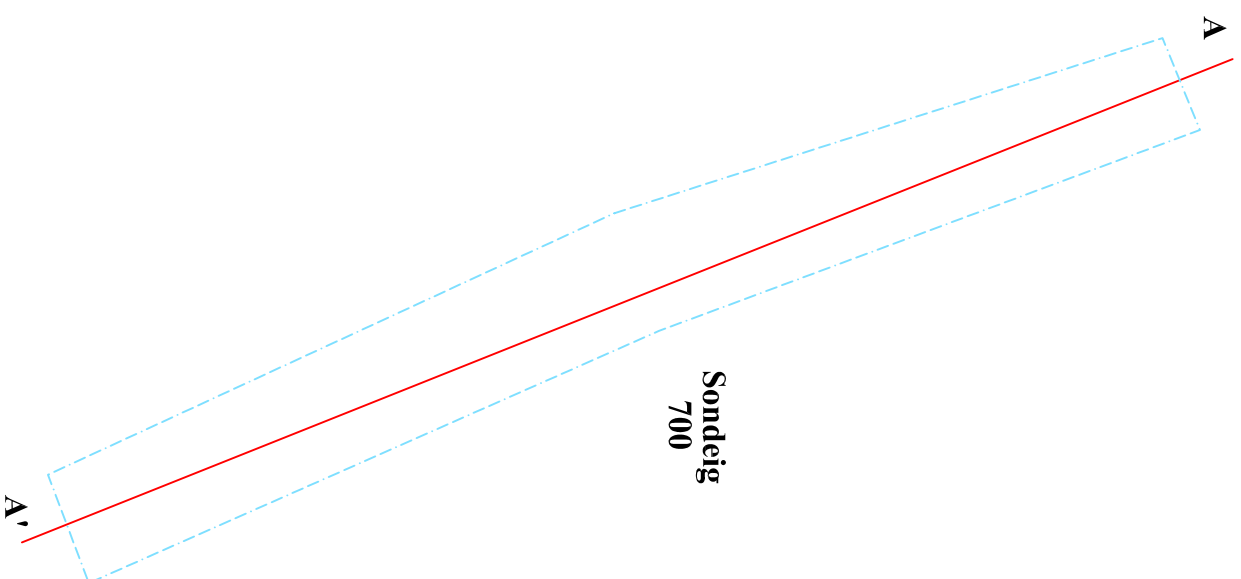
Planta i secció
sondeig 800

Núm.

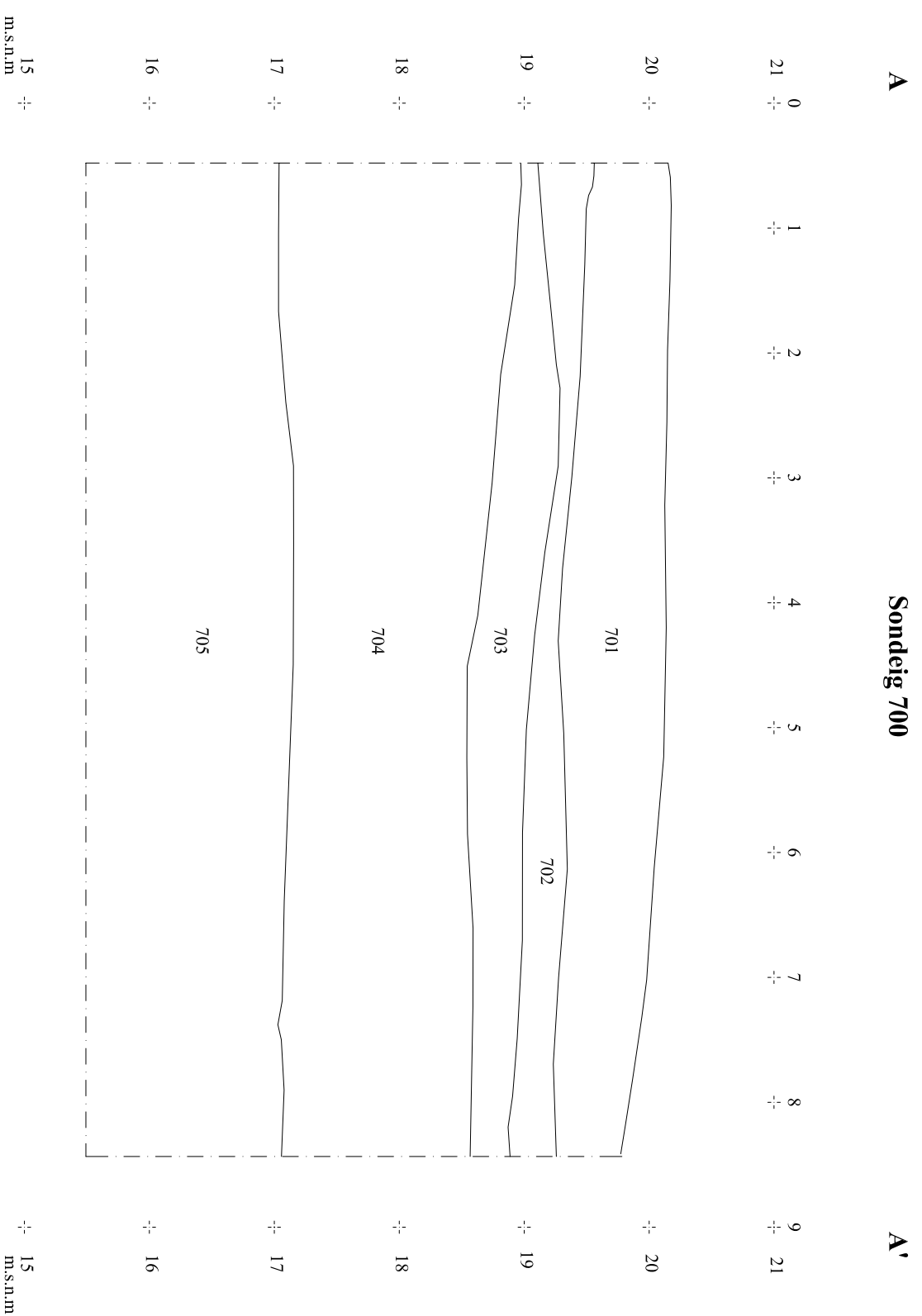
10

Data: octubre 2001

PLANTA

SECCIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Miquel Caballero

AUTORS

Miquel Caballero - Francisco Palma

INTERVENCIÓ

Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL

Planta i secció
sondeig 700

Núm.

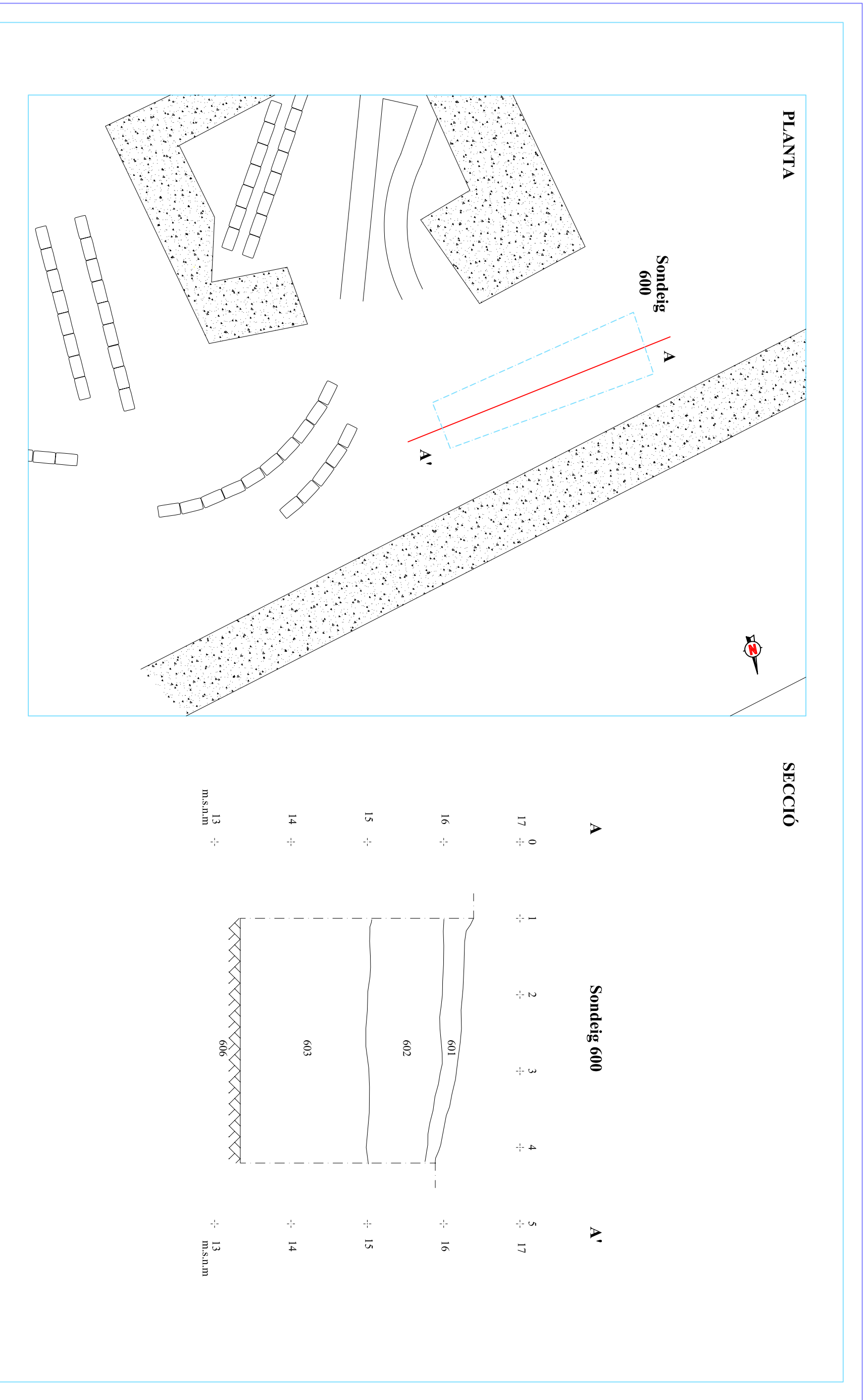
9

DIN A3

Escala: 1:50

Data: octubre 2001

PLANTA

SECCIÓ

Sondeig
600

A

A'

A

Sondeig 600

A'

17 ±

0 ±

1 ±

2 ±

3 ±

4 ±

5 ±

17

16 ±

16 ±

601

602

603

606

16 ±

15 ±

15 ±

15 ±

15 ±

15 ±

15 ±

15

14 ±

14 ±

14 ±

14 ±

14 ±

14 ±

14

13 ±
m.s.n.m

13 ±

13 ±

13 ±

13 ±

13 ±

13
m.s.n.m

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Miguel Caballero

AUTORS

Miguel Caballero - Francisco Palma

OCODEX
ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

DIN A3

Escala: 1:50

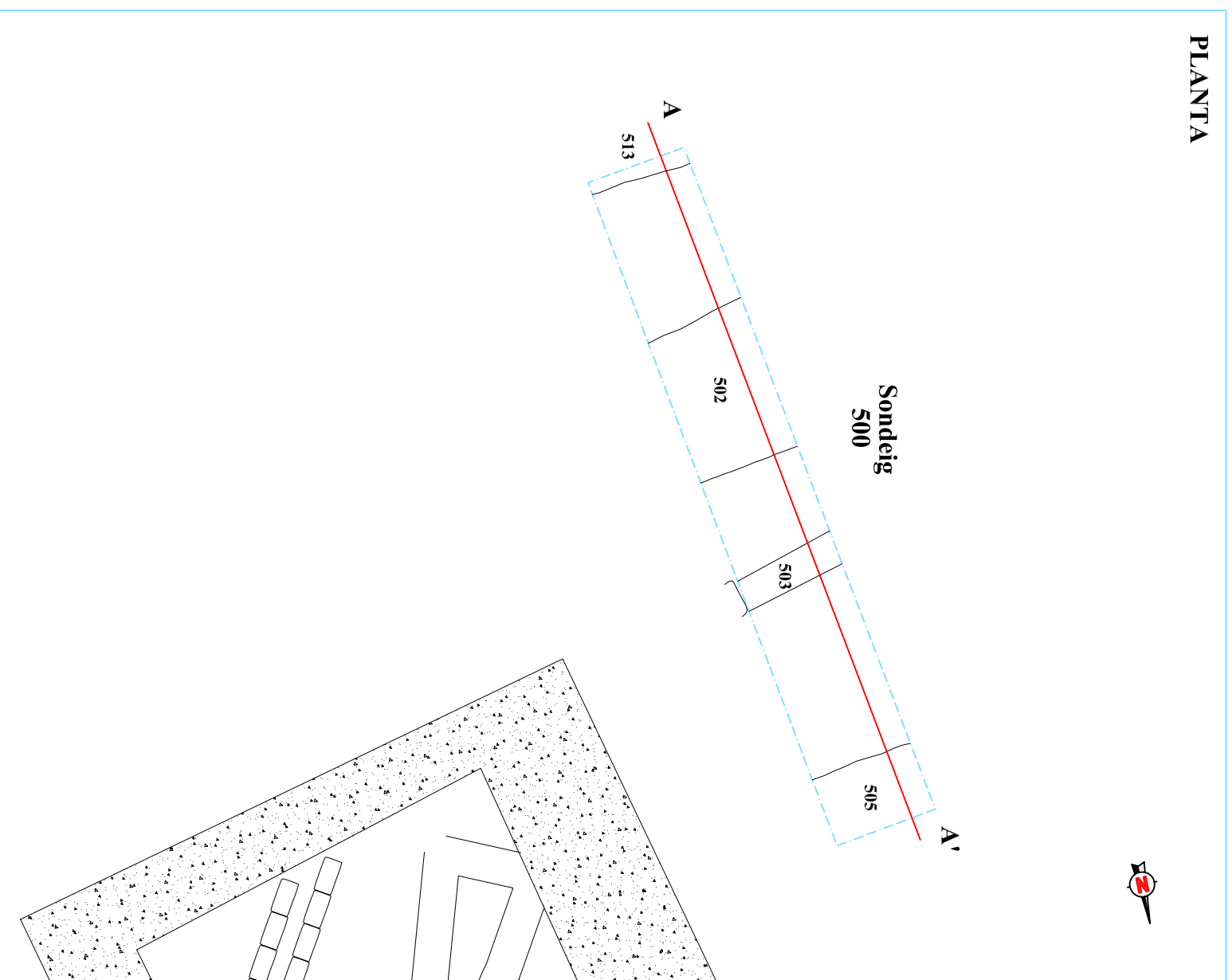
INTERVENCIÓ
Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL
Planta i secció
sondeig 600

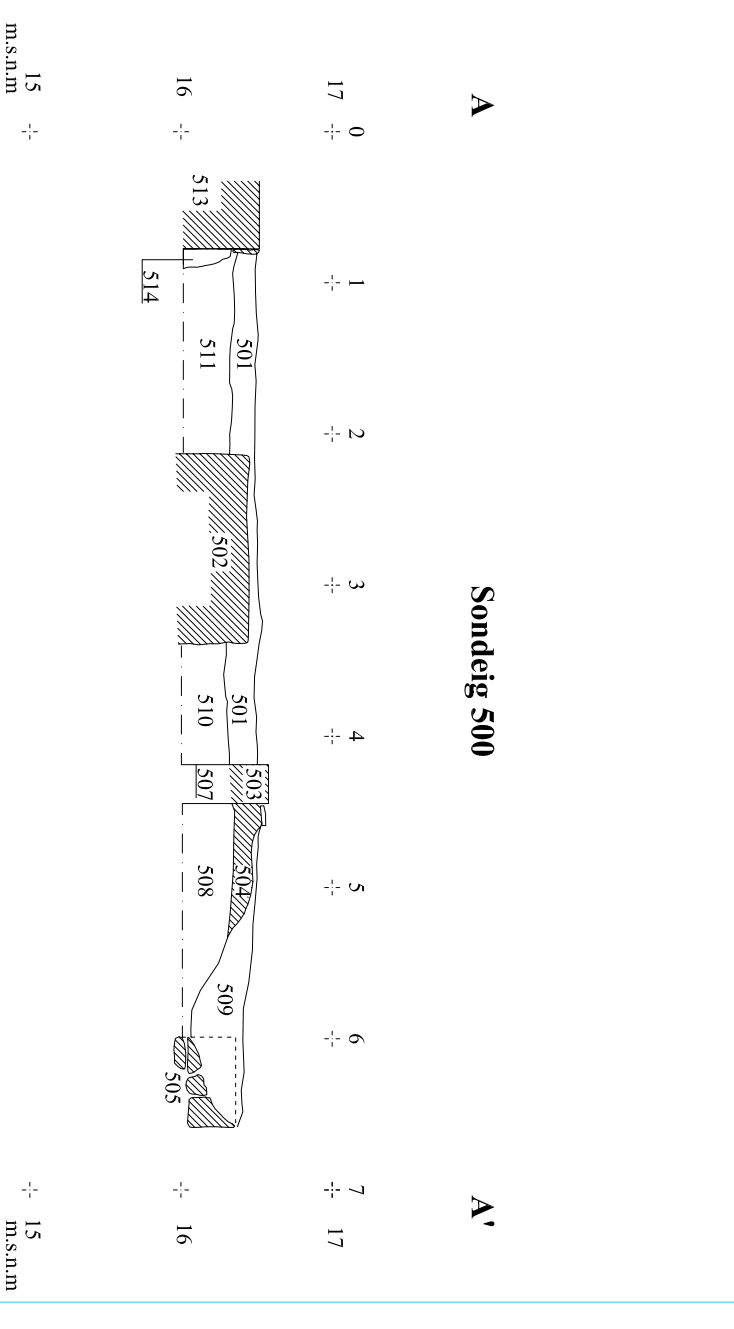
Núm.
8

Data: octubre 2001

PLANTA

SECCIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Miguel Caballero

AUTORS

Miguel Caballero - Francisco Palma

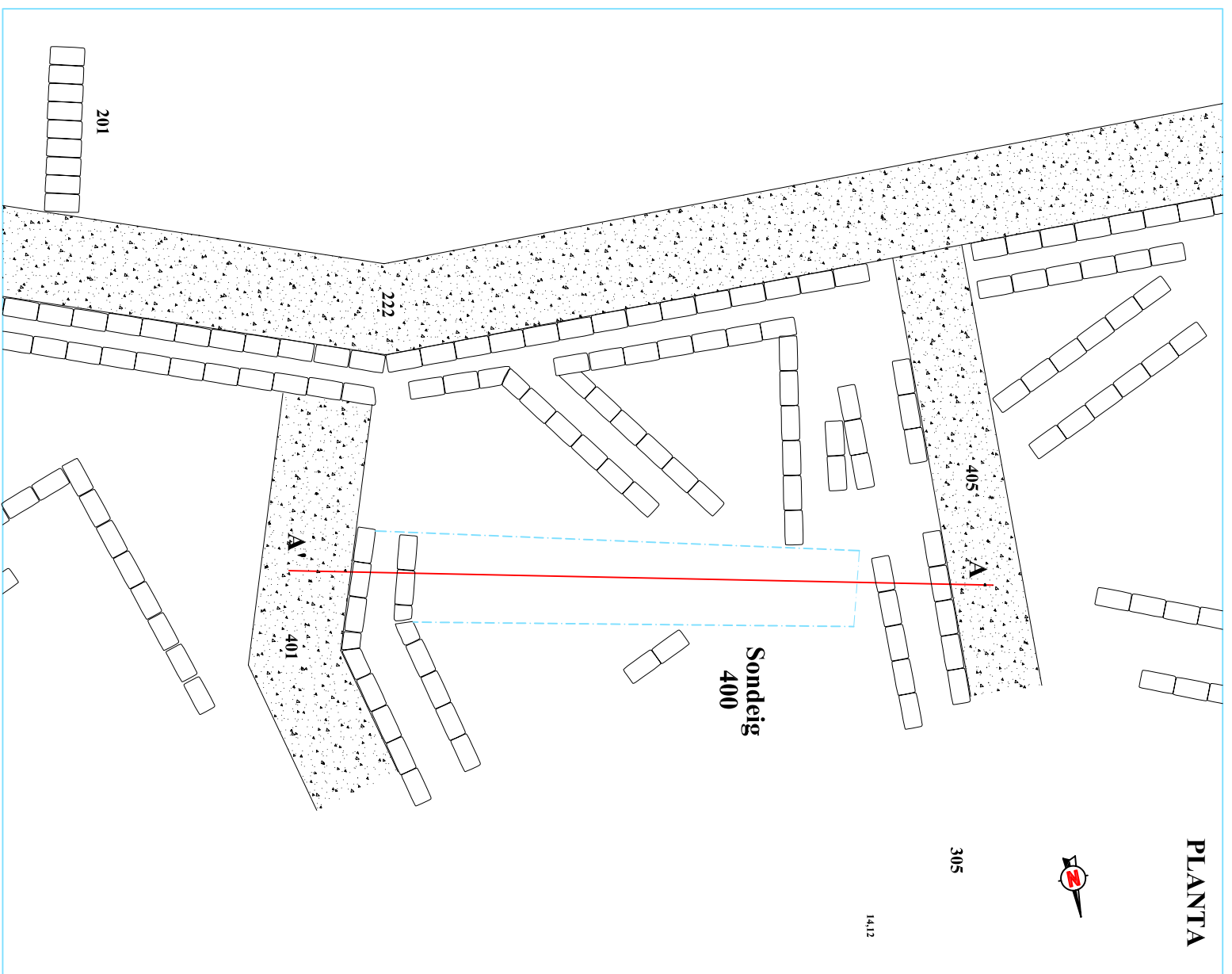

DIN A3 Escala: 1:50

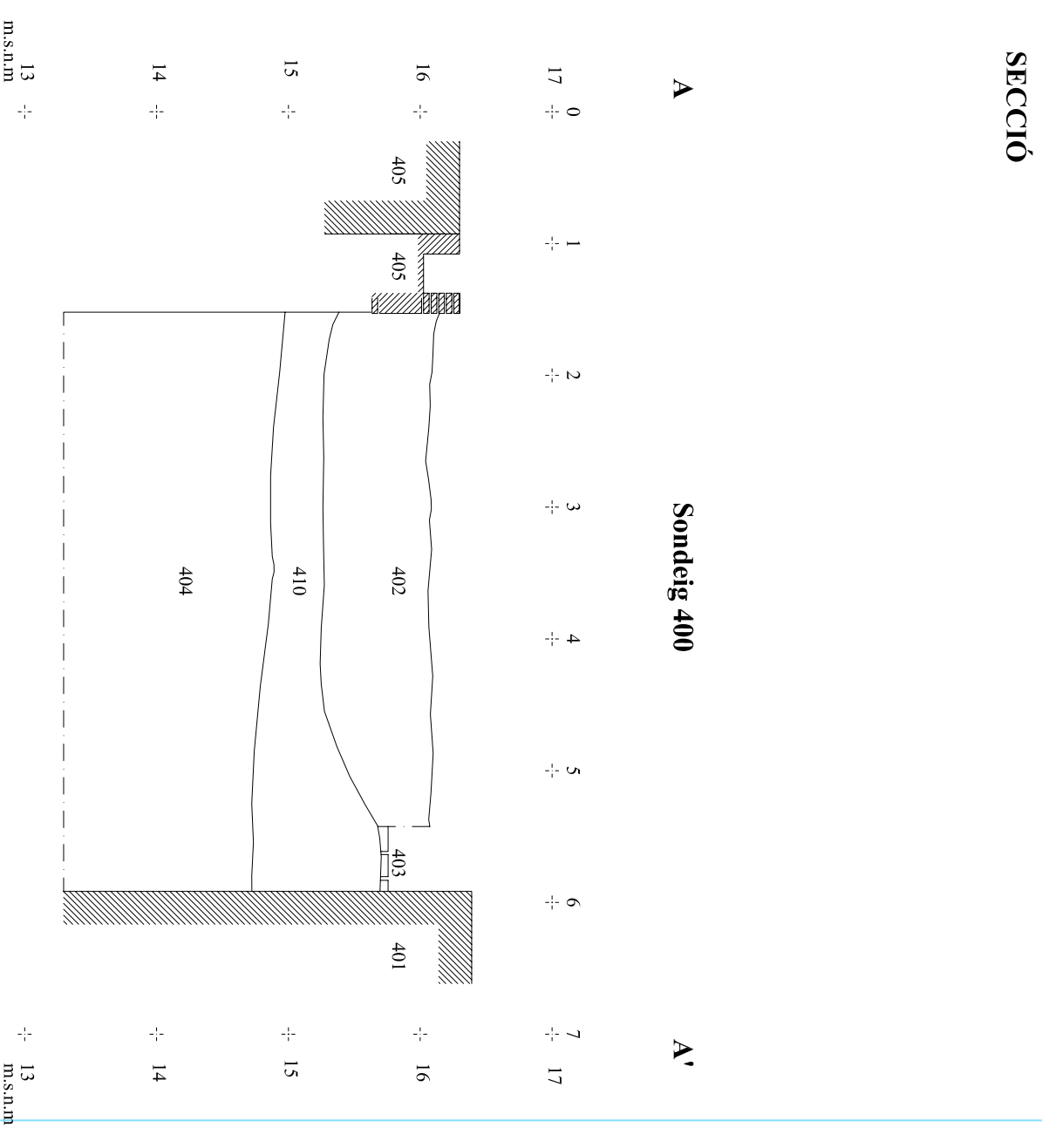
INTERVENCIÓ
Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL
Planta i secció
sondeig 500
Data: octubre 2001

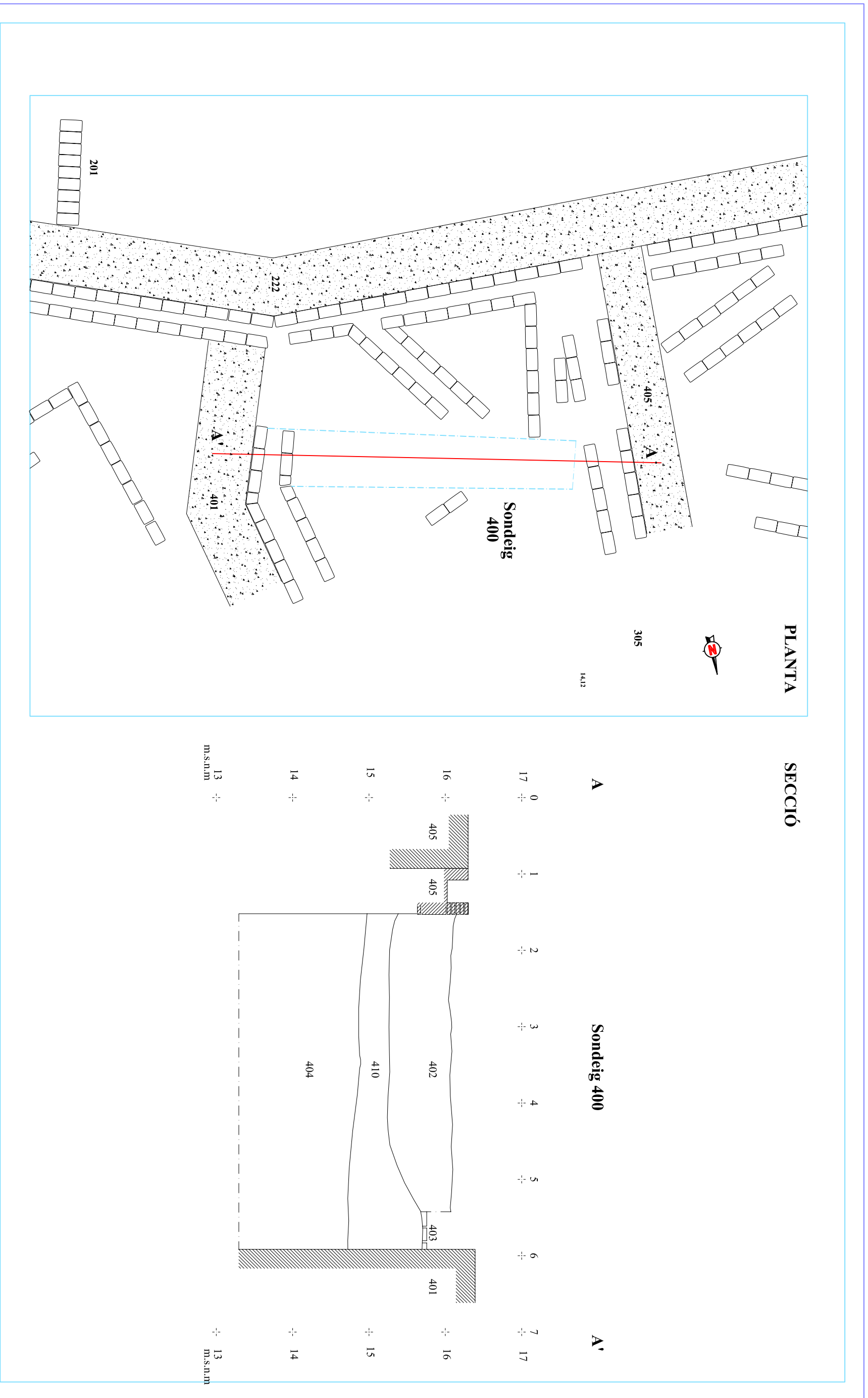
Núm.
7

PLANTA

SECCIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Miguel Caballero

AUTORS

Miguel Caballero - Francisco Palma

DIN A3 Escala: 1:50

INTERVENCIÓ

Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL

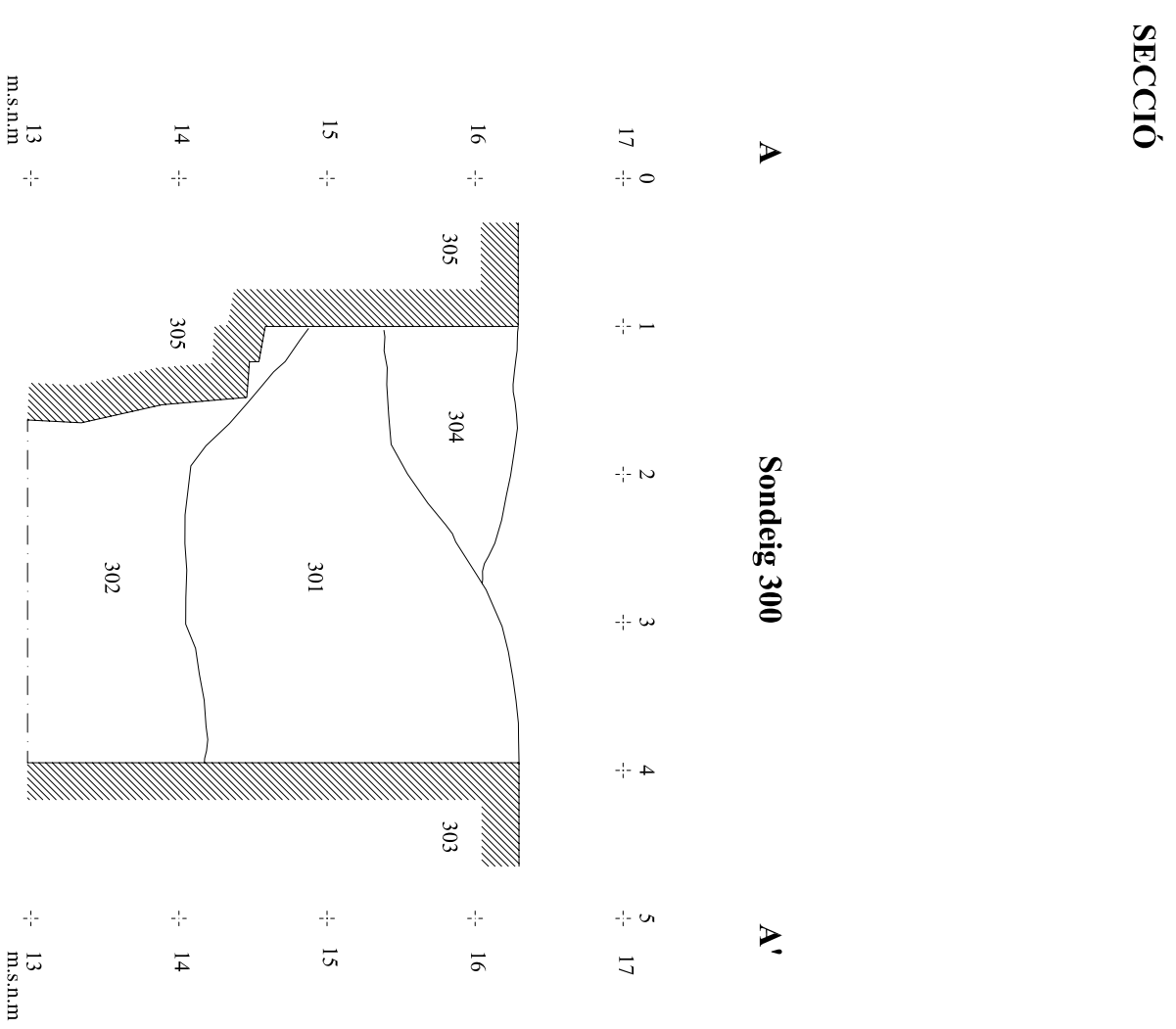
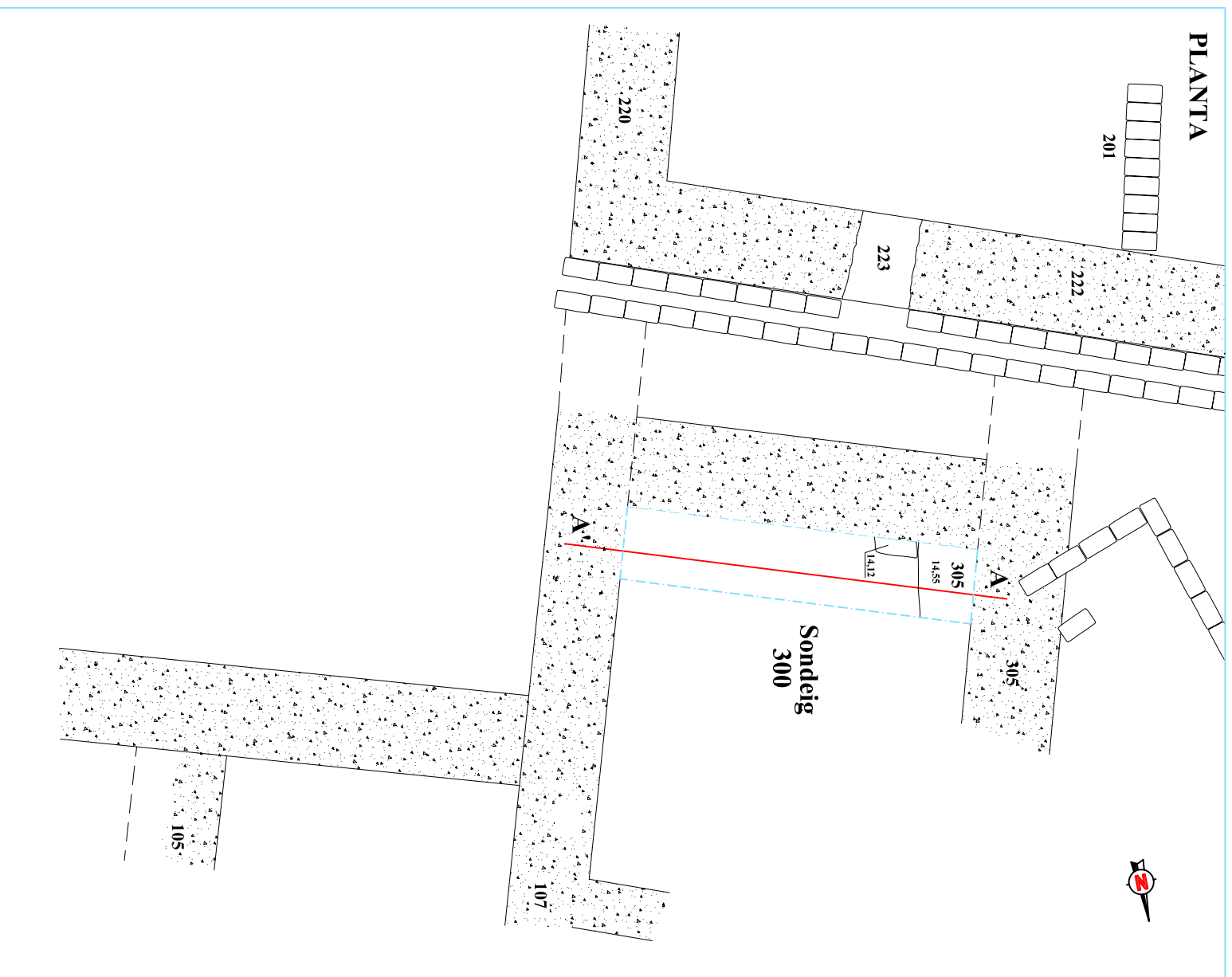
Planta i secció
sondeig 400

Núm.

6

0 2,5

Data: octubre 2001

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Miquel Caballero

AUTORS

Miquel Caballero - Francisco Palma

ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

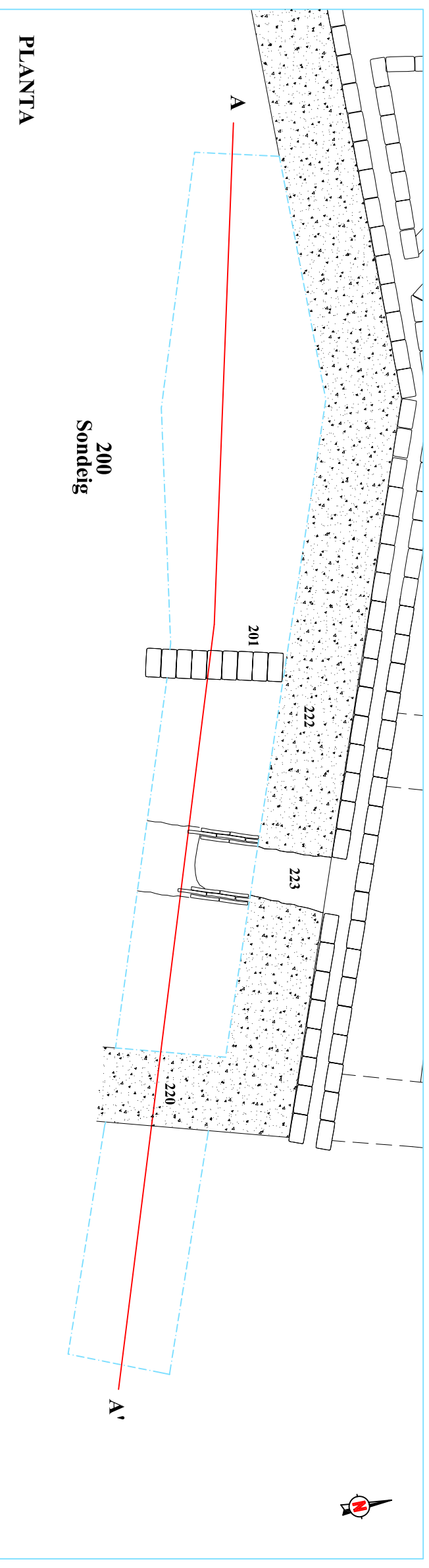
DIN A3 Escala: 1:50

INTERVENCIÓ
Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL
Planta i secció
sondeig 300

Data: octubre 2001

Núm.
5

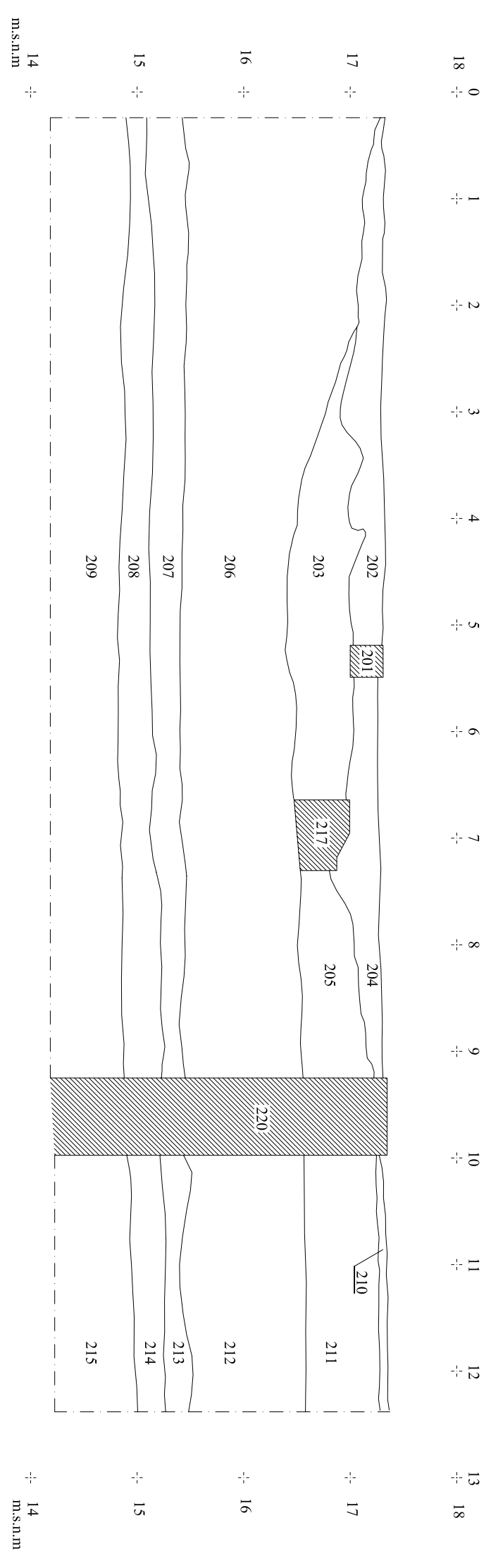
PLANTA

200
Sondeig

SECCIÓ **A**

Sondeig 200

A'

14 ±
m.s.n.m

± 14
m.s.n.m

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Miguel Caballero

AUTORS

Miguel Caballero - Francisco Palma

OCODEX
ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

DIN A3 Escala: 1:50

INTERVENCIÓ

Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL

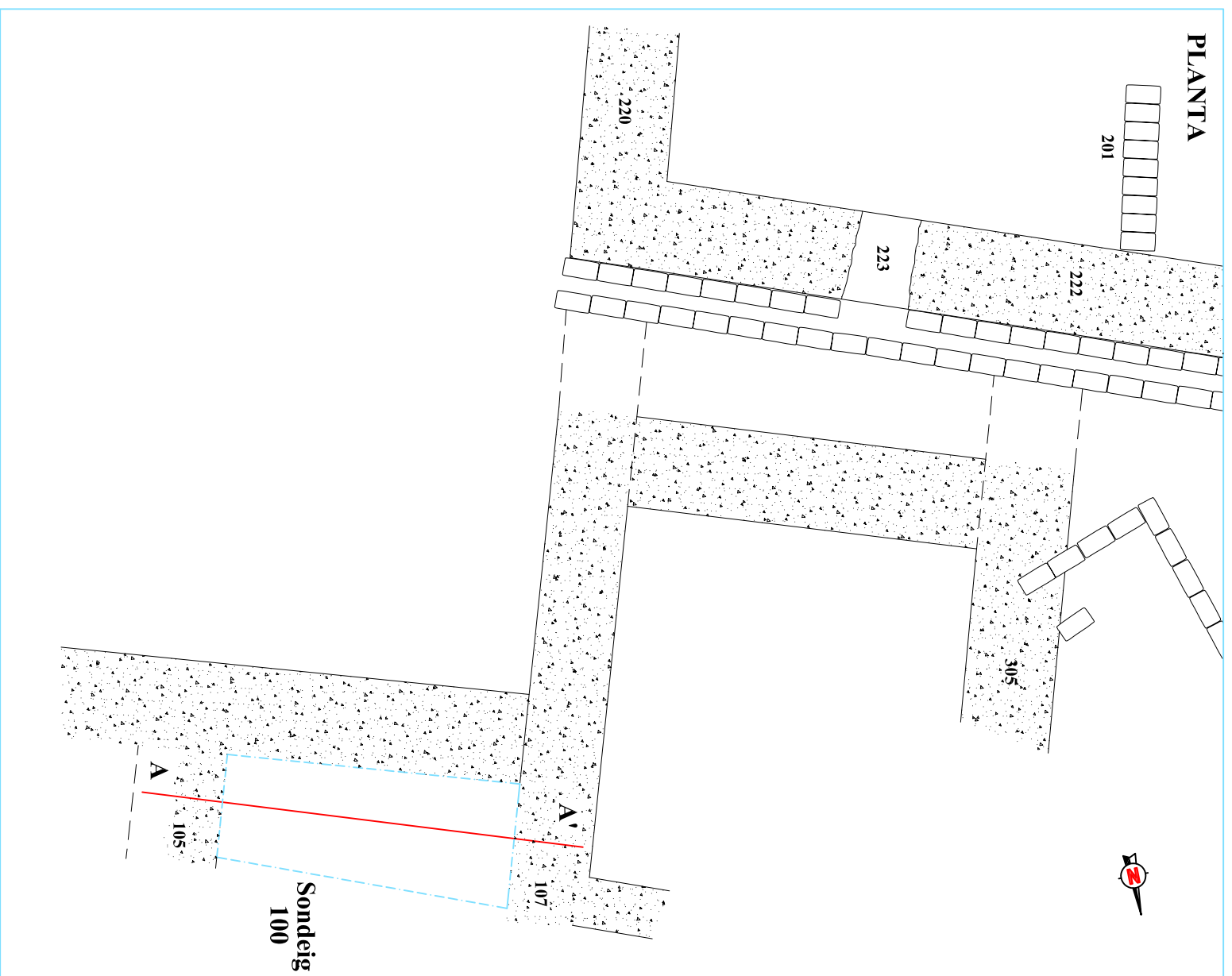
Planta i secció
sondeig 200

Núm.

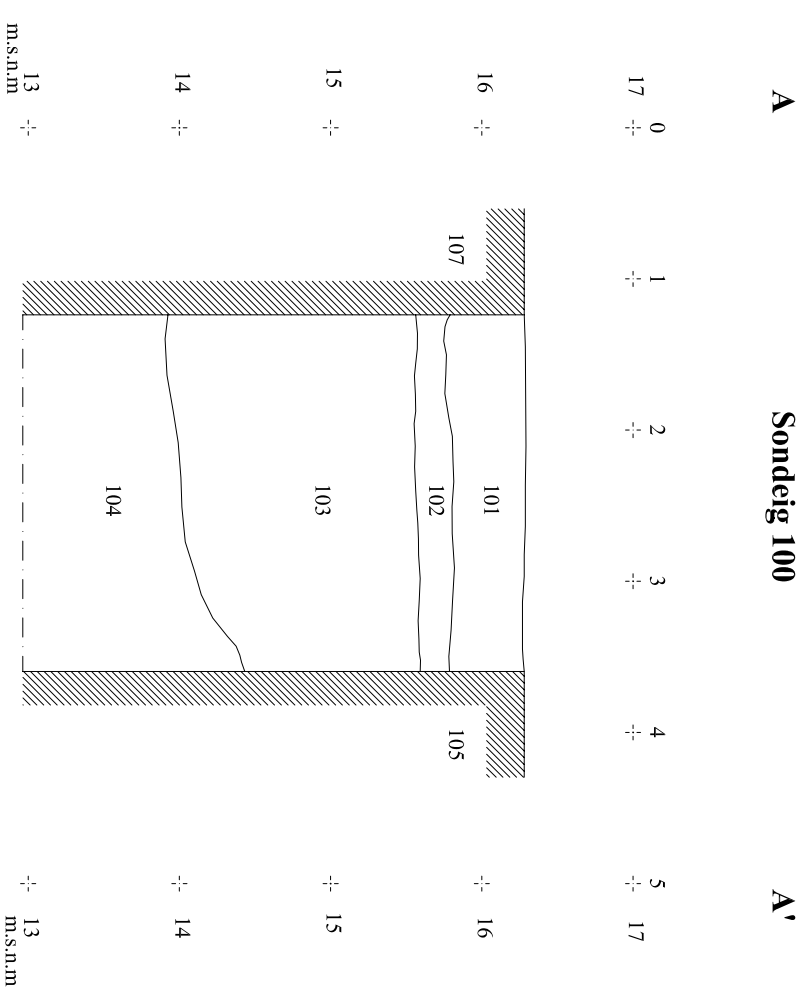
4

Data: octubre 2001

SECCIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Miguel Caballero

AUTORS

Miguel Caballero - Francisco Palma

DIN A3 Escala: 1:50

INTERVENCIÓ

Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

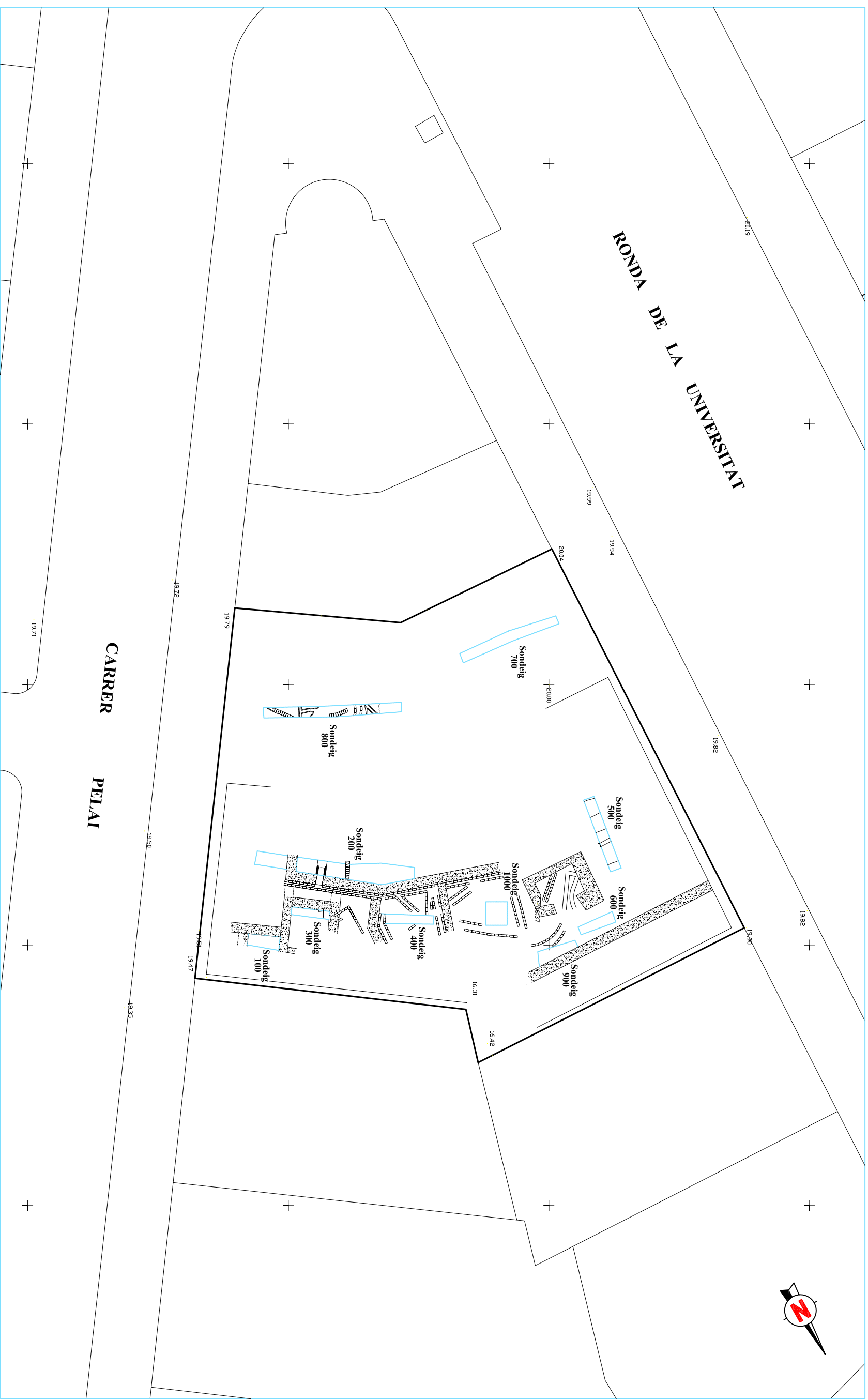
NOM DEL PLÀNOL

Planta i secció
sondeig 100

Núm.

3

Data: octubre 2001

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA
Miquel Caballero

AUTORS
Miquel Caballero
Francisco Palma

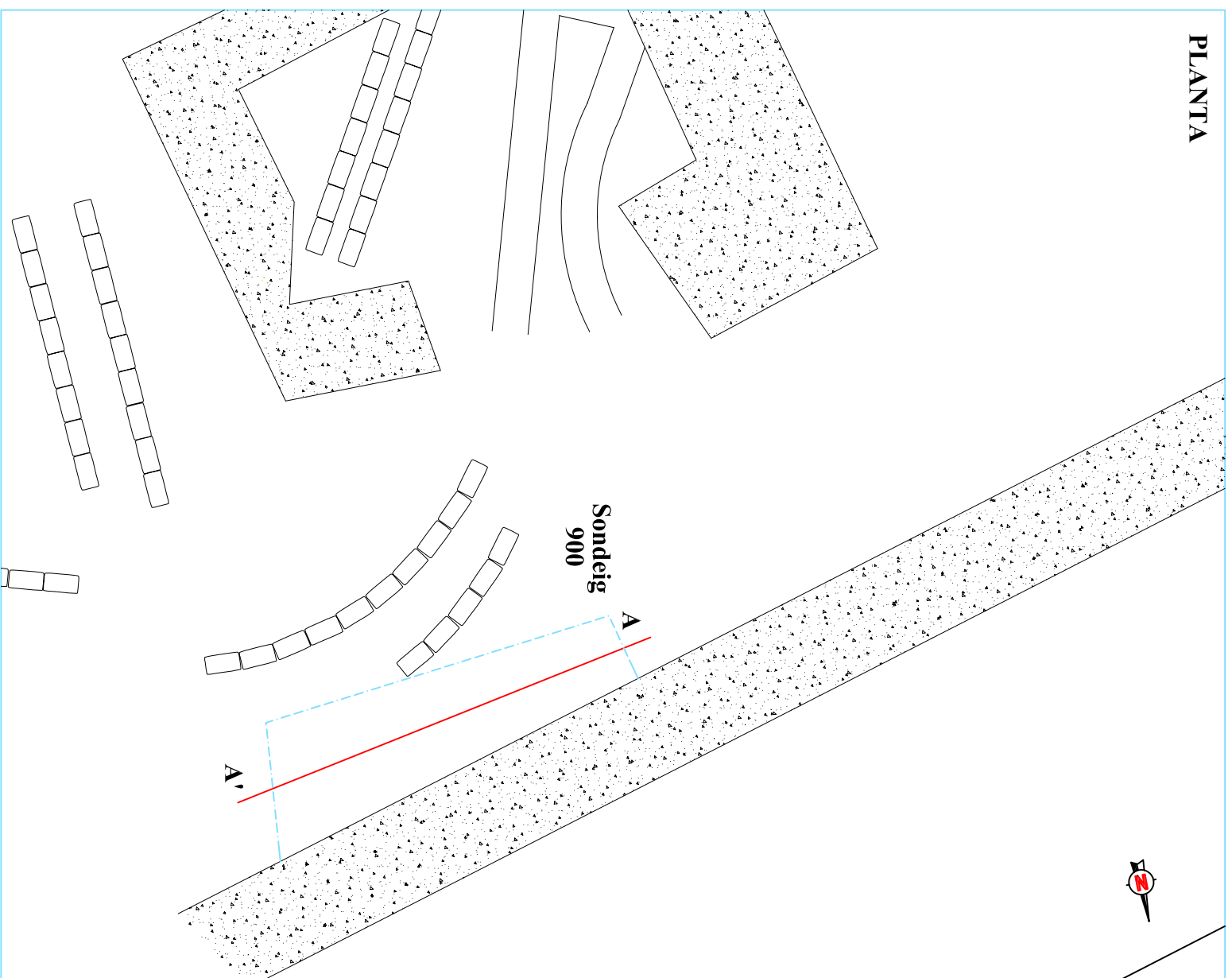
TOPOGRAFIA
Francisco Palma

OCODEX
ARQUEOLOGIA I PATRIMONI
DIN A3 Escala: 1:300

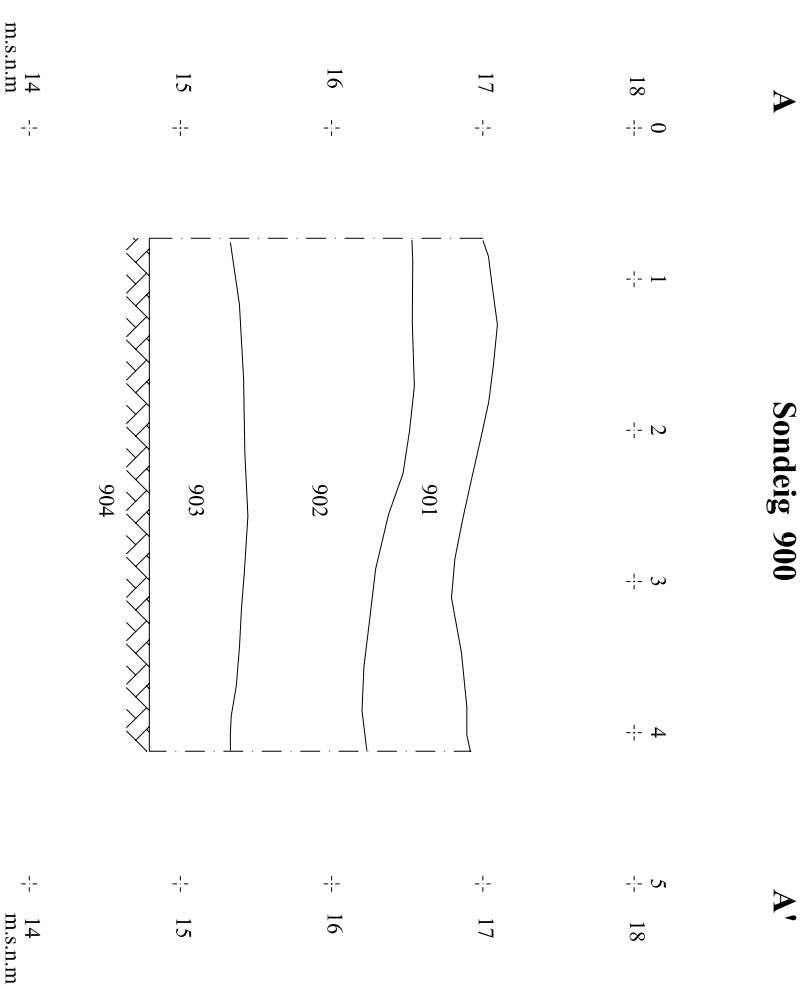
INTERVENCIÓ
Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL
Planta general
Data: octubre 2001

Núm.
2

SECCIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Miguel Caballero

AUTORS

Miguel Caballero - Francisco Palma

INTERVENCIÓ

Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL

Planta i secció
sondeig 900

Núm.

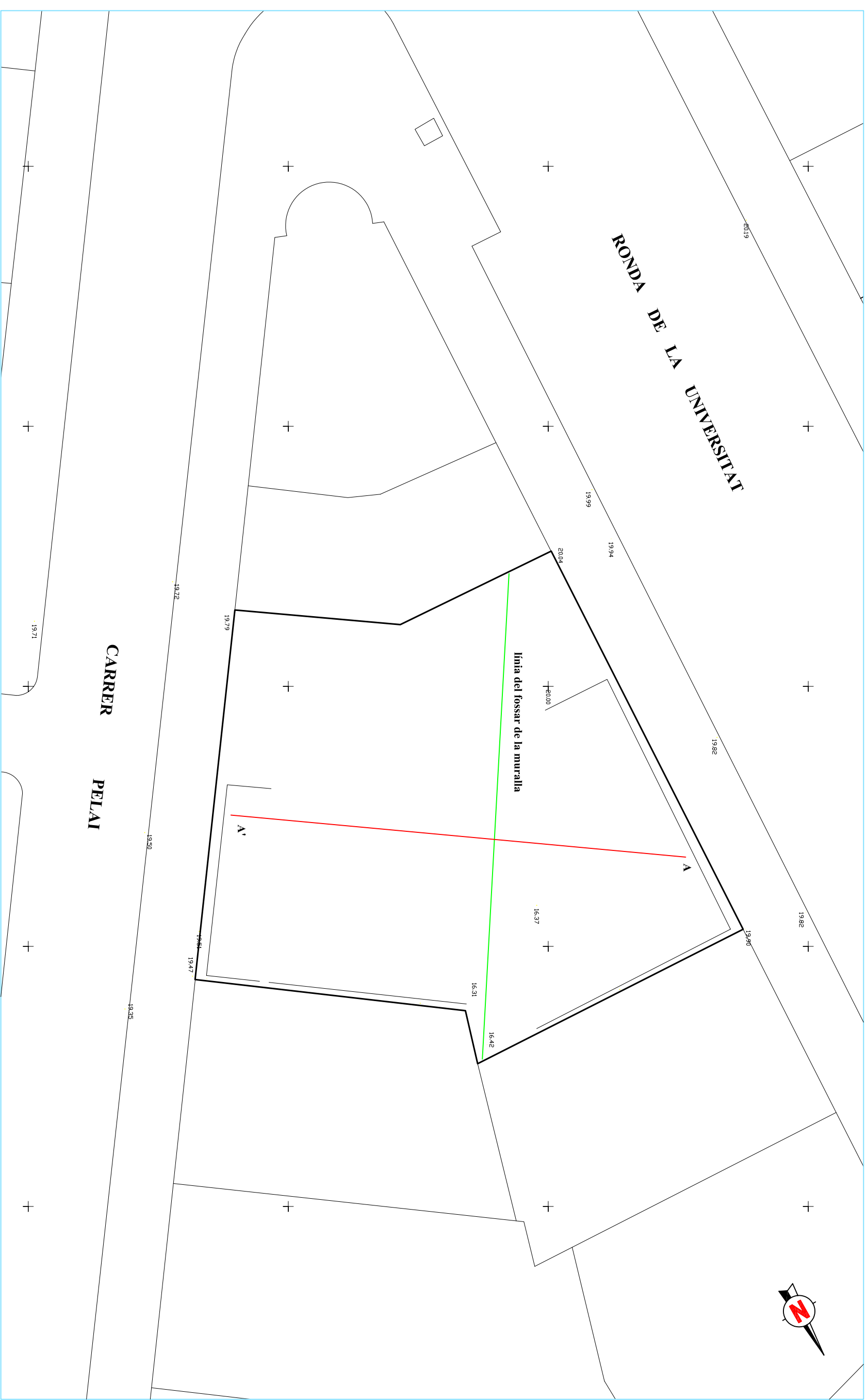
11

DIN A3

Escala: 1:50

Data: octubre 2001

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Emiliano Hinojo

AUTORS

Emiliano Hinojo

TOPOGRAFIA

Francisco Palma

DIN A3 Escala: 1:300

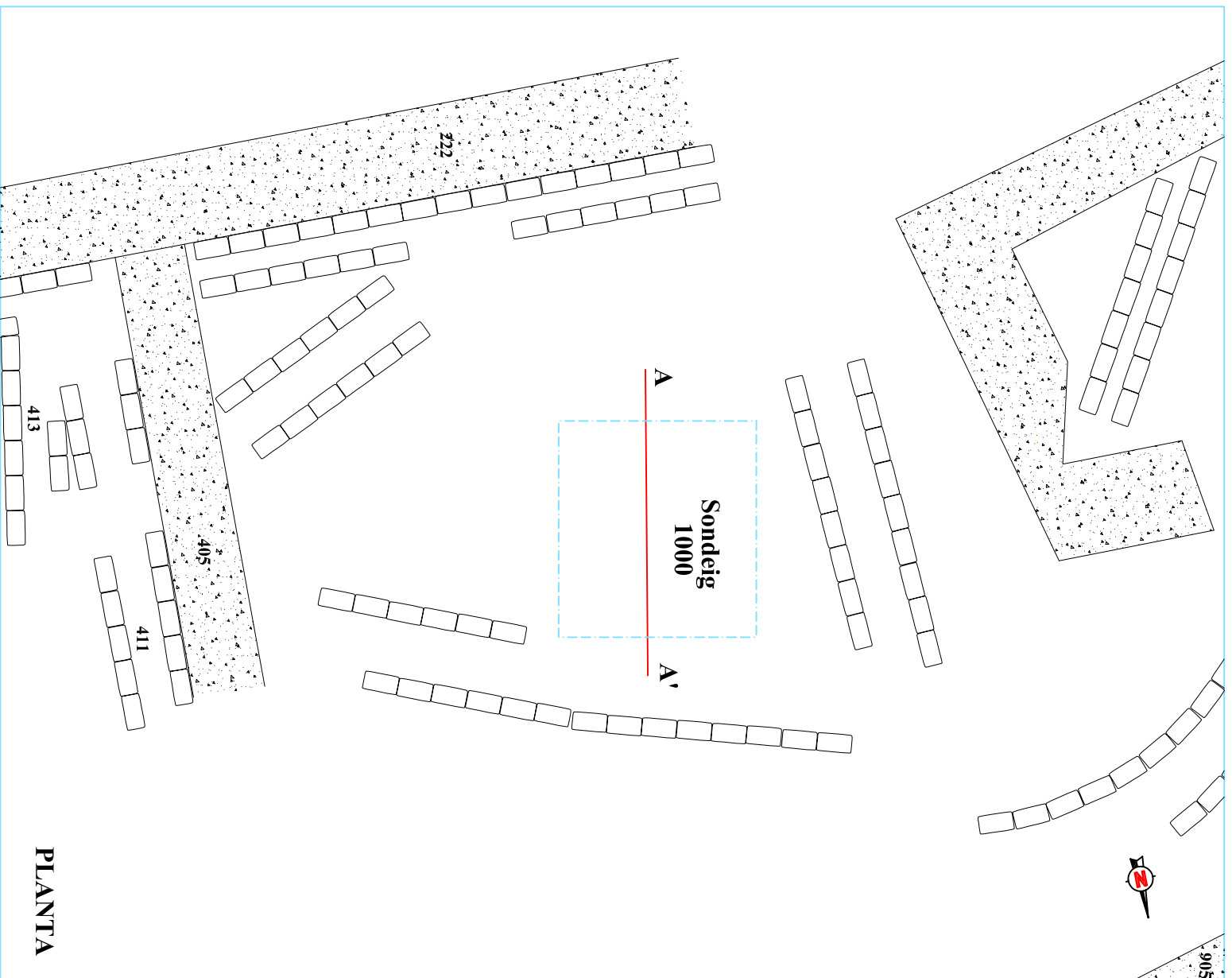

INTERVENCIÓ
Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL
Situació seccions

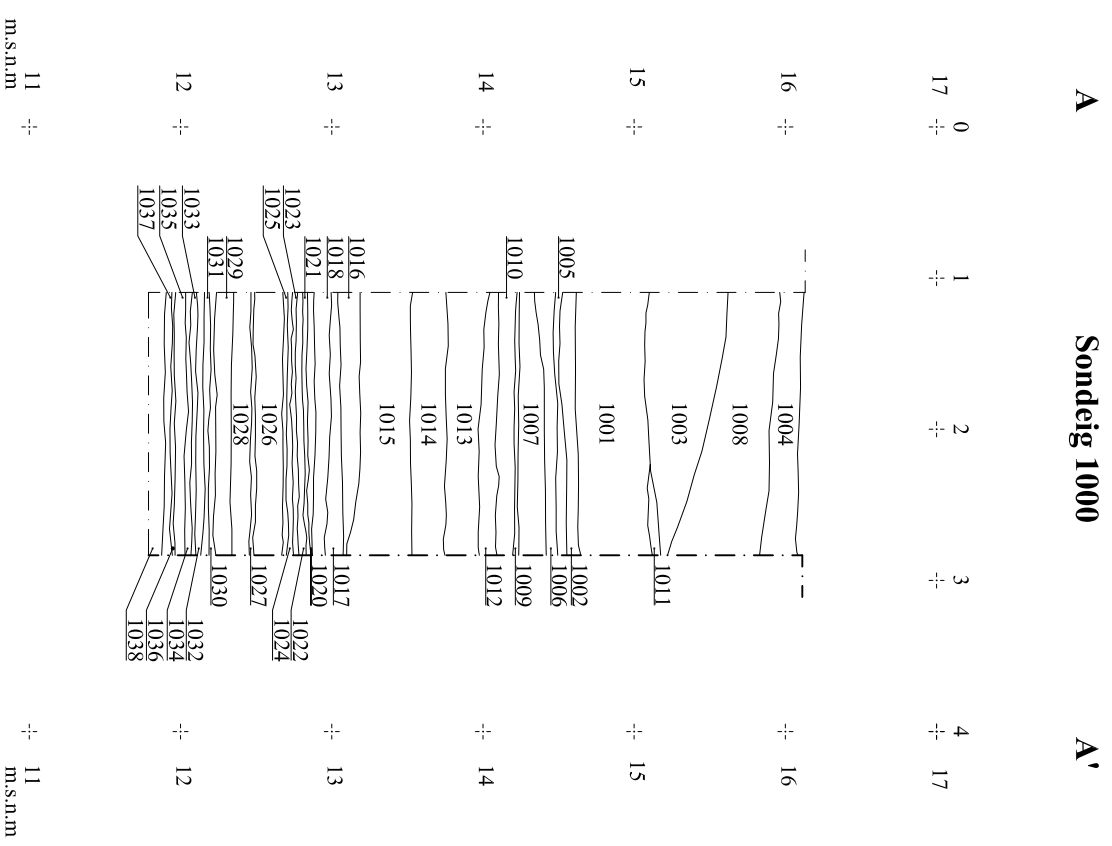
Data: abril 2002

Núm.
13

PLANTA

SECCIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Miquel Caballero

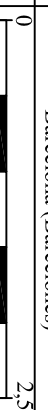
AUTORS

Miquel Caballero - Francisco Palma

DIN A3

Escala: 1:50

INTERVENCIÓ

Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL

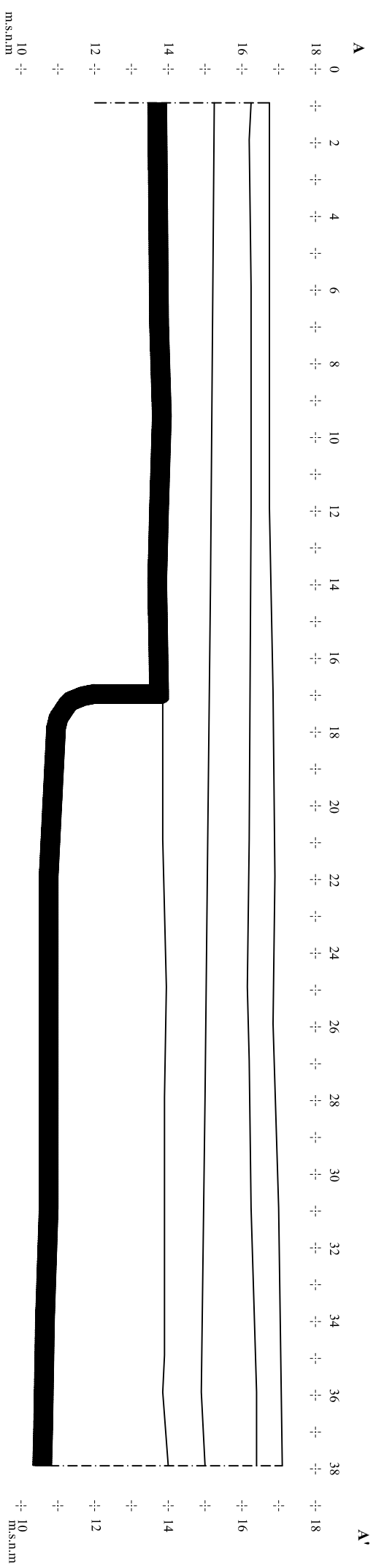
Planta i secció
sondeig 1000

Núm.

12

Data: octubre 2001

SECCIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Emiliano Hinojo

AUTORS

Emiliano Hinojo

TOPOGRAFIA

Francisco Palma

OCODEX
ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

DIN A3

Escala: 1:150

INTERVENCIÓ

Carrer Pelai 3
Barcelona (Barcelonès)

NOM DEL PLÀNOL

Secció A-A'

Núm.

14

Data: abril 2002

ANNEX 1: FITXES D'UE

ANNEX 2: FITXES D'INVENTARI DELS MATERIALS CERÀMICS.

ANNEX 3: INVENTARI FOTOGRÀFIC